

TŘI KRÁLOVNY

Spojovalo je
příbuzenské pouto,
dělila je touha po moci

KIO KAN

PHILIPPA GREGORY

Copyright © by Levon Publishing Ltd.

Translation © Jana Vlčková, 2018

Copyright © ALPRESS, s. r. o.

Všechna práva vyhrazena.

Žádnou část knihy není dovoleno užít
nebo jakýmkoli způsobem reprodukovat bez písemného
souhlasu držitele práv, s výjimkou krátkých citací
nebo odkazů, které tvoří součást kritického hodnocení.

Z anglického originálu

THREE SISTERS, THREE QUEENS

přeložila Jana Vlčková

Redakční úprava Draha Smutná

Grafická úprava obálky Tomáš Řízek

Vydalo nakladatelství Alpress, s. r. o., Frýdek-Místek,

v edici Klokan, 2019

shop@alpress.cz

Vydání první

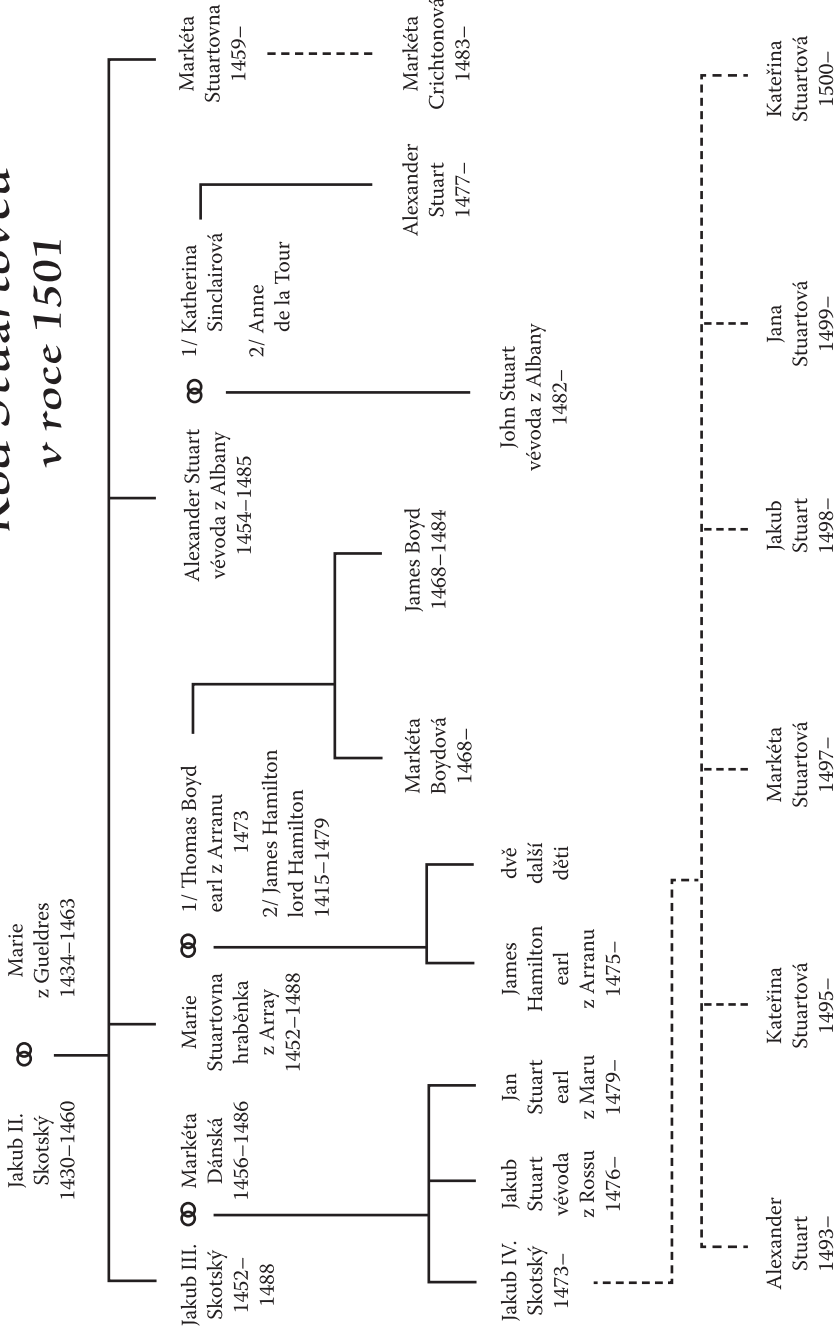
ISBN 978-80-7543-961-1

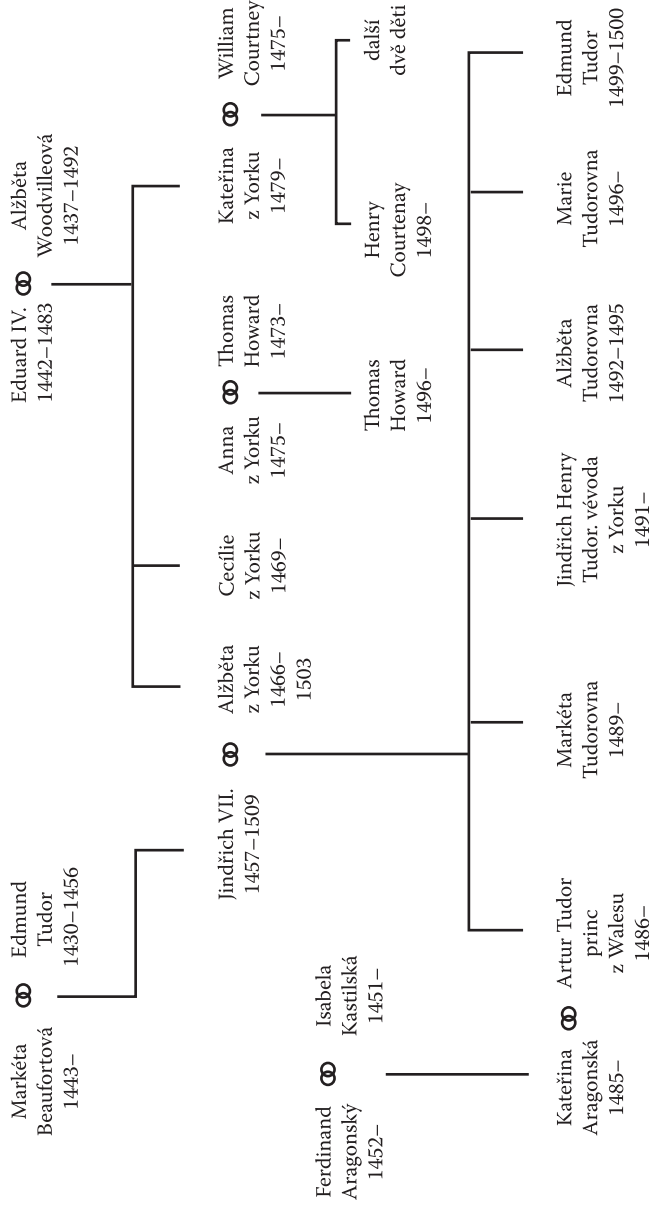
Anglie, Skotsko a Wales 1501

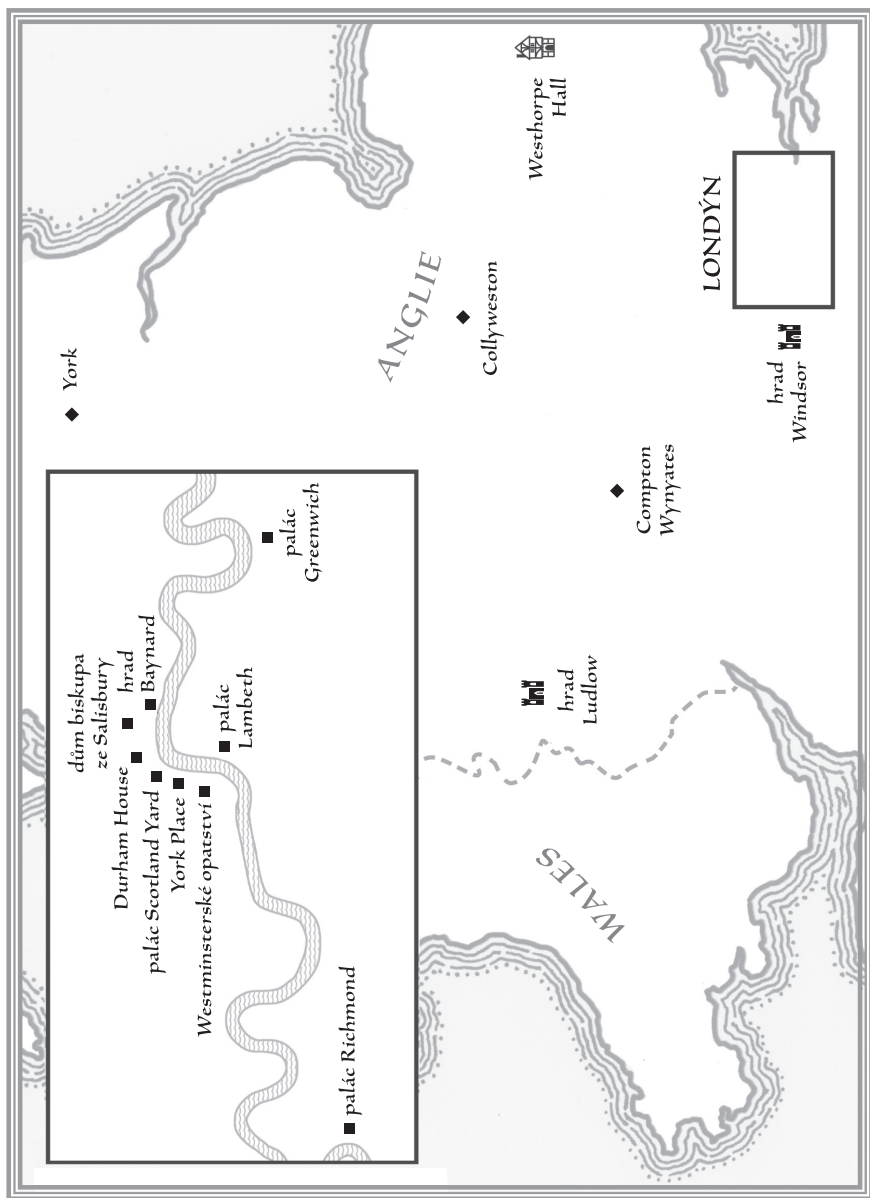
Rod Stuartovců

v roce 1501

Rod Tudorovců v roce 1501

HRAD BAYNARD'S, LONDÝN, ANGLIE, LISTOPAD 1501

Jako tudorovská princezna mám nosit bílou a zelenou. Tudorovská princezna jsem jenom já, protože moje sestra Marie je na tuhle roli příliš dětská. Chůva ji přinese ke stolu, když večeříme, a zase ji odnese pryč. Postarám se, aby bylo jejím opatrovnícím jasné, že jde jenom o to ukázat ji naší nové švagrové. Není důvod nechávat ji sedět u stolu, anebo se cpát švestkami naloženými v cukru. Z těžkých jídel se jí dělá špatně, a když je unavená, kvílí. Je jí pouhých pět let a na státní záležitosti je dosud malá. Na rozdíl ode mě. Mně je dvanáct. Během veselky musím sehrát svou roli. Beze mě by nebyla úplná. Řekla to sama moje urozená babička, králova matka.

Potom prohlásila něco, čemu jsem špatně rozuměla, ale vím, že mě budou sledovat skotští páni, aby posoudili, jestli jsem dostatečně silná a vyspělá, abych se mohla ihned vdát. Určitě jsem. Každý o mně tvrdí, že jsem urostlá a podsaditá jako velšský poník, a zdravá jako holka z vesnice. Mám světlé vlasy jako můj bratr Jindřich a velké modré oči.

„Další na řadě budeš ty,“ praví s úsměvem babička. „Říká se, že jedna svatba plodí další.“

„Nebudu se muset trmácet tak daleko jako princezna Kateřina,“ podotknu. „A můžu k vám jezdit na návštěvy.“

„Můžeš.“ Slib mojí babičky tuhle vyhlídku zpečetí. „Provdáš se za našeho souseda a postaráš se, aby se stal naším dobrým přítelem a spojencem.“

Princezna Kateřina přijela až ze Španělska. Vážila cestu dlouhou stovky mil. Jelikož se hašteříme s Francií, musela připlout po moři, kde řádily strašlivé bouře a hrozilo jí utonutí. Až já pojedu do Skotska, abych se provdala za tamějšího krále, bude to velké procesí, které se protáhne od

Westminsteru až do Edinburghu. Nepojedu na lodi, a tak se ke dvoru nedostavím promočená a churavá, a ze svého nového domova se vypravím do Londýna, kdy budu chtít. Zato princezna Kateřina svůj domov už nikdy neuvidí. Prý plakala, když se poprvé setkala s mým bratrem. Podle mě je to směšné. Je dětinská jako Marie.

„Budu na svatbě tančit?“ vyzvídám.

„S Jindříškem,“ upřesní moje urozená babička. „Španělská princezna a její dvorní dámy nám ukážou španělský tanec, a ty jí pak můžeš předvést, co umí anglická princezna.“ Potutelně se usměje. „Uvidíme, kdo bude lepší.“

Já, přěji si, ale nahlas se zeptám: „Basse danse?“ Tenhle pomalý tanec ovládám bravurně. Vlastně je to víc chůze než tanec.

„Galliardu.“

Nehádám se. S mojí urozenou babičkou se nikdo nepře. Ona rozhoduje o tom, co se odehrává v každé královské domácnosti, v každém paláci a na každém hradě. Moje urozená matka královna jenom souhlasí.

„Musíme si to nazkoušet,“ prohlásím. Ke zkoušení Jindříška přiměji slibem, že se na něho budou všichni dívat. Je rád středem pozornosti, proto vyhrává dostihy, účastní se lukostřelby a předvádí kousky na svém poníkovi. Je vysoký jako já, třebaže mu je pouhých deset, takže nám to spolu sluší – pokud nezačne dělat šaškárny. Chci španělské princezně ukázat, že jsem stejně dobrá jako dcera Kastilie a Aragonie. Moji rodiče pocházejí z rodu Plantagenetů a Tudorovců, což jsou sama o sobě velkolepá jména. Kateřina si nemusí myslet, že jsme za její příchod vděční. Co se mě týče, já další princeznu u dvora nepotřebuji.

Je to moje matka, kdo trvá na tom, aby nás Kateřina před svatbou navštívila na hradě Baynard's. Doprovází ji její dvůr, který se sem trmácel až ze Španělska – na naše náklady, jak

podotýká můj otec. Projdou dvojími dveřmi jako dobytčá armáda. Jejich šaty, jejich řeč, jejich způsoby..., nic se nám nepodobá. A uprostřed vši té cizáckosti září skvostně oblečená dívka, již nazývají „infantkou“. Jak směšné! Je jí patnáct, je princezna a oni ji zvou „děťátkem“. Pohlédnu na Jindřiška, jestli se zachechtá. Jestli protáhne obličej a ucedí „mi-mi“, jako když si utahuje z Marie. Ale ani se na mě nepodívá. Sleduje přivandrovalý přírůstek vykulenýma očima, jako by si prohlížel nového koně, kousek italské zbroje, anebo něco, po čem zatoužilo jeho srdce. Sleduji jeho výraz a uvědomím si, že se do ní touží zamilovat jako rytíř do dámy z příběhů trubadúrů. Jindřišek miluje historky a balady o nemožných dámičkách uvězněných ve věžích, anebo přikovaných ke skále, popřípadě ztracených v lese. Kateřině se podařilo na něho udělat dojem ještě před svým příjezdem do Londýna. Možná za to mohou její bohatě zdobená nosítka, anebo vzdělanost. Hovoří totiž třemi jazyky. Jsem tak rozčilená. Kéž by byl blíž a já ho mohla štipnout. Právě proto by se královských událostí neměl účastnit nikdo mladší, než jsem já.

Není zrovna krasavice. Ač je o tři roky starší, jsme stejně vysoké. Má světle hnědé vlasy s měděným nádechem, jsou jen o něco málo tmavší než moje. Vadí mi, že nás neustále srovnávají. Kdo by si přál být poměřován se svou švagrovou? Avšak ona působí dojmem, že je mnohem vyšší, protože nosí vysokou plachetku a ukrývá se za hustým závojem. Má modré oči jako já, ale velmi světlé obočí a řasy. Zjevně si je nesmí přibarvovat. Obdivuji její bledou smetanovou pleť. Je drobná. Útlý pas má tak stažený šněrovačkou, že sotva dýchá. Mrňavé nožičky cupitají v těch nejlegračnějších střevíčkách, jaké jsem kdy viděla. Jsou vyšívané zlatem a zdobené zlatou krajkou. Nemyslím, že by mi moje urozená babička dovolila nosit zlatou krajku. Nesmím být marnivá a předvádět se. Španělé se určitě rádi předvádějí. Jako ona.

Prohlížím si ji a dávám si záležet, aby se mi myšlenky nepromítly do tváře. Má štěstí, že sem mohla přijet. Má štěstí,

že si ji můj otec vybral, aby ji provdal za mého staršího bratra Arthura. Má štěstí, že má za švagrovou mě a za tchyni moji matku. A především má štěstí, že přibyla do rodiny mojí urozené babičky, lady Markéty Beaufortové, která se postará, aby Kateřina neopustila svoje místo, na něž byla dosazena samotným Bohem.

Ukloní se a políbí moji urozenou matku a po ní urozenou babičku. Takhle by to mělo chodit. Ale brzy zjistí, že udělá lépe, když se bude snažit především zavděčit babičce. Matka na mě kývne a já předstoupím. Španělská princezna a já vysekne me pukrle v témže okamžiku, ukloníme se stejně hluboko. Jedna druhou políbíme na tváře. Ty její hřejí a zardívají se. Oči má plné slz, jako by se jí stýskalo po rodných sestrách. Přísně se na ni podívám. Takhle hledí můj otec, když ho někdo přijde požádat o peníze. Nehodlám si ji zamilovat kvůli jejím modrým očím a vybroušeným manýrům. Jenom aby si nemyslela, že přijede k anglickému dvoru a okamžitě z nás udělá hloupé tlusté husy.

Nenechá se zaskočit a oplácí mi upřený pohled. Narodila se a vyrostla na dvoře plném intrik spolu se třemi sestrami, takže řevnivosti rozumí. Ba co huř, pohlíží na mě, jako by můj pohled neshledávala káravým, ale spíše komickým. Tehdy pochopím, že nebude ze stejného těsta jako moje dvorní dámy, které jsou na mě příjemné za všech okolností, anebo jako Marie, jež mě poslouchá na slovo. Tahle mladá žena je mi rovna. Dokonce ke mně může být kritická. „Vítej v Anglii,“ řeknu francouzsky. A ona odpoví lámanou angličtinou: „Těší mě seznámit se s mojí švagrovou.“

Matka se snaží být na svoji první snachu laskavá a milá. Povídají si spolu latinsky. Nejsem schopna jejich rozhovor sledovat, proto se usadím vedle matky a prohlížím si Kateřininy střevíčky se zlatou krajkou. Matka dá hudebníkům znamení a my s Jindříškem zapějeme píseň z našeho venkova. Pěkně nám to ladí a refrén s námi zpívají naši dvořané. Opakuje se několikrát dokola, až se zpěváci začnou hihňat a plést

slova. Ale Kateřina se nesměje. Tváří se, jako by se na rozdíl ode mě a od Jindřiška nikdy neveselila. Coby Španělka je pochopitelně přespříliš formální. Všímám si, jak sedí – ani se nepohne, s rukama složenýma v klíně, jako by pózovala na portrét. Napadne mě, že vypadá jako hotová královna. Asi si tuhle pózu také osvoji.

Přinesou Marii, aby složila Kateřině hold. Kateřina se zesměšňuje tím, že si klekne, aby se její obličej ocitl na úrovni naší malé a ona slyšela její nesmělé šeptání. Marie samozřejmě nerozumí ani slovo španělsky či latinsky, ale poslušně Kateřinu obejmeme kolem krku, políbí ji a nazve ji „šeštlou“.

„Tvoje sestra jsem já,“ opravím ji a zatahám ji za ruku. „Tahle dáma je tvoje švagrová. Umíš říct švagrová?“

Samozřejmě že neumí. Šiší, každý se tomu směje a tvrdí, že je to roztomilé. „Urozená matko,“ zeptám se, „neměla by Marie už být v posteli?“ Teprve tehdy si všichni uvědomí, jak je pozdě. Chopíme se pochodní a všichni Kateřinu doprovázíme, jako by již byla korunovanou královnou, a ne pouhou nejmladší dcerou španělských panovníků, která má to štěstí, že se smí přivdat do naší rodiny – k Tudorovcům.

Políbí všechny na dobrou noc, a když přijdu na řadu já, přitiskne ke mně své hřejivé líčko a mírně nadřazeně zašveholí tím svým příšerným přízvukem: „Dobrou noc, švagrová.“ Odtáhne se, uvidí můj načurený obličej a zachichotá se. „Oho!“ řekne a poplácá mě po tváři, jako by ji moje špatná nálada vůbec netrápila. Tohle je opravdová princezna, přirozeně urozená jako moje matka. Tohle je dívka, jež se stane královnou Anglie, a tak pokorně snáším její dotek, který víc připomíná pohlazení. Zjišťuji, že ji mám ráda a zároveň ji nedokážu vystát. Obojí najednou.

„Doufám, že budeš ke Kateřině laskavá,“ poznamená ke mně matka, když se druhý den ráno vracíme z bohoslužby v její soukromé kapli.

„Nebudu, jestli si myslí, že sem přijede a bude nám všem vládnout,“ odseknou nabroušeně. „Ne, pokud s námi bude jednat, jako když nám prokazuje laskavost. Viděla jsi její tkaničky?“

Matka se od srdce zasměje. „Ne, Markéto, neviděla jsem její tkaničky, ani jsem se neptala, jaký na ni máš názor. Vyjádřila jsem naději, že k ní budeš vlídná.“

„Samozřejmě,“ přikývnu a podívám se na svůj misál v deskách vykládaných drahokamy. „Doufám, že jsem ke všem velkorysá.“

„Ocítla se daleko od domova a je zvyklá na velkou rodinu,“ pokračuje matka. „Bude potřebovat přítelkyni, a i tebe by možná těšila společnost starší dívky. Já vyrůstala v obklopení sester a každý rok jsem si jich vážila mnohem víc. I ty možná zjistíš, že mezi ženami lze nalézt věrné životní družky. Sestry jsou strážkyněmi tvých vzpomínek a nadějí do budoucna.“

„Zůstanou s Arthurem tady?“ vyzvídám. „Budou s námi žít?“

Matka mi spočine rukou na rameni. „Kéž by tu mohli zůstat! Ale tvůj otec se domnívá, že by měli odjet na Arthurovo panství a žít v Ludlow.“

„Co si o tom myslí moje urozená babička?“

Matka pokrčí rameny. Znamená to, že už bylo rozhodnuto. „Prohlásila, že princ z Walesu musí vládnout ve Walesu.“

„Pořád ti tady zbydu já.“ Položím ruku na její, abych ji udržela vedle sebe. „Já budu pořád tady.“

„Počítám s tebou,“ ubezpečí mě.

Před svatbou jsem se svým bratrem Arthurem sama jenom jednou. Kráčíme dlouhou chodbou. Zdola slyšíme hudbu, jak muzikanti spustili další kousek, hlahol bavících se lidí, cinkání číší a smích. „Nemusíš se jí klanět tak nízko,“ vyčtu mu hořce. „Její rodiče jsou na trůně noví jako náš otec. Nemá být na co pyšná. Nejsou lepší než my. Nepocházejí ze starobylého rodu.“

Bratr zrudne. „Podle tebe je pyšná?“

„Bezdůvodně.“ Slyšela jsem babičku, jak přesně tohle říká matce, takže to musí být pravda.

Avšak Arthur namítne: „Její rodiče dobyli Španělsko. Vyrvali je z rukou Maurů. Jsou to největší křižáci na světě. Její matka je bojovná královna. Jsou nesmírně bohatí a patří jim polovina nezmapovaného světa. Určitě má být nač hrdá.“

„Možná,“ připustím zdráhavě, „ale my jsme Tudorovci.“

„Jsme,“ souhlasí se smíchem. „Ale tím nikoho neohrožíme.“

„Ale ohrožíme,“ nenechám se zviklat, „obzvlášť teď.“

Dál o tom nemluvíme. Oba víme, že uchazečů o anglický trůn je spousta. Tucty chlapců z rodu Plantagenetů, příbuzných naší matky, kteří stále žijí u dvora, anebo utekli do vyhnanství. Otec zabíjel matčiny bratrance v bitvách a zničil nejednoho falešníka, který měl tu drzost vydávat se za následníka. Před dvěma lety nechal popravit našeho bratrance Eduarda.

„Považuješ ji za namyšlenou? Byla na tebe hrubá?“

Rozhodím rukama v bezmocném gestu, jež používá matka v situacích, kdy babička rozhodla místo ní. „Ani se neobtěžuje se mnou mluvit. Jsem pro ni moc malá. Má spoustu práce s okouzlováním ostatních – zejména našeho otce. Kromě toho sotva hovoří anglicky.“

„Není to jen ostych? Jako u mě?“

„Proč by se měla ostýchat? Přece se provdá. Stane se královnou Anglie. Bude tvojí ženou. Měla by být blahem bez sebe.“

Arthur mě se smíchem obejmě. „Ty si myslíš, že na světě není nic lepšího než trůn anglické panovnice?“

„Není,“ odvětim prostě. „Měla by si to uvědomit a být náležitě vděčná.“

„Ale ty budeš královnou Skotska,“ zdůrazní. „I to je velkolepý post. Máš se nač těšit.“

„Taky se těším. A rozhodně kvůli tomu nebudu nervózní. Nebude se mi stýskat a nebudu si připadat osamělá.“

„Král Jakub se může zvát šťastným mužem, když získal tak spokojenou nevěstu.“

Tímto způsobem jsem ho nepřímou varovala, že na nás Kateřina Aragonská pohlíží spatra přes svůj dlouhý španělský nos. Překřtila jsem ji na Kateřinu Arogantskou. Marie mě při tom slyšela. Ta malá je zkrátka všude a vždycky poslouchá, co si povídají starší a rozumnější. Ráda donáší. Já se směji pokaždé, když ji slyším brebentit a vidím, jak se matka mračí a trpělivě ji opravuje.

Svatba proběhne na výbornou. Pochopitelně ji zařizovala moje babička a postarala se, aby světu ukázala, jak jsme bohatí a okázalí. Otec utratil majlant za týden plný rytířských turnajů a oslav. Víno teklo proudem, na Smithfield Market se opékali volové a lidé trhali svatební koberec, aby si mohli odnést domů kousek tudorovské slávy. Tohle je moje první příležitost vidět královskou svatbu a prohlédnout si nevěstu od vršku krásné bílé krajkové plachetky, které říkají mantilla, po paty vyšíváných střevíčků.

Sluší jí to, tohle nemůžu popřít, ale není důvod opěvovat její nadpozemskou krásu. Dlouhé kadeře mají barvu zlata a mědi a splývají z křehkých ramen téměř do pasu. Je rozkošná jako povedená miniatura. Připadám si vedle ní nemožná a zdá se mi, že mám nemožně velké ruce a nohy. Bylo by mrzké a hříšné smýšlet o ní kvůli tomu špatně, ale sama sobě přiznám, že pro všechny bude lepší, až počne syna a tudorovského dědice, na několik měsíců se stáhne do ústraní a ke dvoru se vrátí tlustá.

Po hostině se otevrou dvojité dveře na konci hodovní síně a tanečníci, odění v tudorovské zeleni, přitáhnou dovnitř plochý vůz, na němž stojí obrovský, krásně vyzdobený hrad s osmi dámami uvnitř. Hlavní tanečník je oblečený jako španělská princezna, a na každé z věžiček stojí zpěváček z chrámového sboru a pěje na ni ódy. Následuje valník v podobě

plující lodi s nadouvajícími se plachtami z hedvábí barvy broskví. Ovládá ji osm rytířů. Loď přistane u hradu, ale dámy odmítnou tančit, a tak rytíři na hrad zaútočí. Předstírají souboj, dokud jim dámy nehodí papírové květiny a nestoupí k nim. Hrad i loď jsou odtaženy pryč a dámy s rytíři se dají do tance. Kateřina Aragonská zatleská a na znamení díky se hluboce pokloní mému královskému otci za to, že jí složil důkladně propracovaný kompliment. Mám takový vztek, že jsem v tomhle představení nedostala žádnou roli, že se nedokážu přinutit k úsměvu. Všimnu si, jak se na mě dívá, a jsem si jistá, že se mi v duchu posmívá. Užívá si pozornosti, jaké se jí dostalo od mého otce. Všechno se točí kolem ní a mně se z toho dělá zle.

Pak přijde na řadu Arthur. Tančí s matčinou dvorní dámou. Po něm nastoupíme my s Jindříškem a předvedeme přítomným galliardu. Hudebníci nasadí rychlé tempo, avšak já a bratr se skvěle doplňujeme. Nespleteme jediný krok. Nikdo by to nezatančil lépe. Ale pak přijde okamžik, kdy se točím na místě se vzpaženýma rukama, sukně kolem mě víří a odhaluje kotníky. Právě v ten moment Jindříšek ustoupí stranou a odhodí kabátec, aby vzápětí přiskočil zpátky ke mně jen v nadouvající se bílé košili. Otec a matka mu zatleskají. Bratr se zardívá a sluší mu to tak, že mu všichni začnou provolávat slávu. Statečně se usmívám, ale v duchu zuřím. Když se po skončení skladby chytíme za ruce, štípnu ho do dlaně, jak nejvíc dokážu.

Jeho chování mě nepřekvapuje. Čekala jsem, že udělá něco, čím k sobě přitáhne pozornost. Celý den ho ničilo, že Arthur hraje prim a on je věčně druhý. Sice doprovodil Kateřinu k oltáři, ale pak ji musel odevzdat, dočista zapomenut. Teď má šanci zazářit. Kdybych mu mohla dupnout na palec, tak to udělám. Ale pak zachytím Arthurův pohled a starší bratr na mě spiklenecky mrkne. Oba myslíme na totéž: Jindřich nemá žádné zábrany a je strašně rozmazlený, což si uvědomují všichni kromě našich rodičů.

Spolu s Jindříškem se ukloníme. Sluší nám to jako vždycky. Pohlédnu na skotské pány, kteří mě upřeně sledují. Přinejmenším oni nemají o Jindříška žádný zájem. Jeden z nich je James Hamilton, příbuzný skotského krále. Určitě rád uvidí, že ze mě bude veselá královna. Jeho bratranec, král Jakub, rád tančí a hoduje, a já se k němu mileráda přidám. Neujde mi, že se pánové mezi sebou baví, a napadne mě, že odsouhlasí, aby se brzy konala další svatba, tentokrát ta moje. Na té Jindříšek nebude tančit a připravovat mě o pozornost, protože to nedovolím. Kateřina bude mít zakryté vlasy a budu to já, kdo přivítá loď s plachtami z hedvábí barvy broskví a všechny tanečníky.

Jindříšek ani já nesmíme zůstat do konce hostiny a účastnit se doprovodu princezny do postele, ani závěrečných modliteb. Myslím, že se nesluší, aby s námi zacházeli jako s malými dětmi. Babička nás posílá spát. Podívám se na matku a očekávám, že řekne, že Jindříšek jít musí, ale já můžu zůstat, jenže matka se ohlíží stranou. Jako vždycky babiččino slovo platí za zákon. Ona je hrdelní soudce, matka se jen občas postará o vzácnou královskou milost. A tak se všem ukloníme a neochotně se ploužíme z místnosti, kde velkoryse planou svíce z bílého vosku, jako by nestály víc než lojové, a muzikanti hrají jako o život.

„Taky budu mít takovou veselku,“ prohlásí Jindříšek cestou do schodů.

„Na tu si ještě počkáš,“ schválně ho dráždím. „Zato já se budu vdávat velmi brzy.“

Ve své komnatě pokleknu před soukromým oltářem. Ačkoliv jsem se chtěla modlit za Arthurův dlouhý život a štěstí a připomenout Bohu, že Tudorovcům něco dluží, zjišťuji, že si přeji, aby skotští velvyslanci vyřídili králi, aby pro mě nechal ihned poslat, protože chci svatební hostinu tak velkolepou, jako byla tahle, a šatník tak bohatý, jako má Kateřina Arogantská, a střevíčků chci mít stovky, a přísahám, že všechny budou vyšíváné a budou mít zlaté tkaničky.

PALÁC RICHMOND, ANGLIE, LEDEN 1502

Moje modlitba je vyslyšena, protože Bůh modlitbám Tudorovců vždy naslouchá, a skotský král nařídí svým velvyslancům, aby vyjednávali s rádci mého otce. Domluví se na výši věna, na služebnictvu, na rentě, na pozemcích, které budou ve Skotsku patřit jenom mně, a během vánočních svátků mezi skotským dvorem a našim palácem pilně poletují dopisy, dokud přede mě nepředstoupí babička se slovy: „Princezno Markéto, s potěšením ti sděluji, že budeš z vůle Boží provdána.“

Zvednu se z uctivého pukrlete a tvářím se tak nevinně a překvapeně, jak nejvíc dokážu. Ale udivená nejsem, neboť ráno mi bylo oznámeno, že mě před večeří přijme moje urozená matka s babičkou, a měla jsem se při této příležitosti svátečně obléknout. Opravdu jsou směšné.

„Já?“ užasnu sladce.

„Ano,“ přisvědčí matka. Vešla do místnosti před babičkou, ale nějak se jí podařilo zase být až ta druhá. „Provdáš se za krále Jakuba Skotského.“

„Je to otcovo přání?“ zeptám se, jak mě učila guvernantka.

„Je,“ odpoví babička. „Můj syn, náš král, s ním uzavřel mírovou dohodu, již zpečetí váš sňatek. Ale já jsem ho požádala, abys směla zůstat s námi tady v Anglii, dokud nedospěješ.“

„Cože?“ zděsím se. Babička mi jako vždycky všechno zkazí. „Ale kdy tam pojedu? Musím tam odjet hned!“

„Až ti bude čtrnáct,“ oznámí mi. Matka se chystá něco říct, ale ona jen zvedne ruku a pokračuje: „Jsem si vědoma toho – a nikdo to neví lépe než já –, že časná manželství jsou pro mladou ženu velmi nebezpečná. A skotský král není... Nemůžeme mu věřit, že... Domníváme se, že by mohl...“

Pro jednou se zdá, že jí došla slova. Což se nikdy dřív nestalo, aby moje urozená babička nedokončila větu, notabene když ji nikdo nepřerušil.

„Ale kdy se mám vdát? A kde?“ naléhám. Myslím na katedrálu svatého Pavla, vyzdobenou rudým kobercem, a tisíce lidí, kteří se tam tísní, aby mě viděli s korunou na hlavě a zlatou vlečkou splývající z ramen, ve zlatých střevíčkách a ověšenou šperky.

„Tento měsíc!“ vyhrkne vítězoslavně. „Král pošle svého vyslance a budete oddáni v zastoupení.“

„V zastoupení? Nebudu si brát samotného krále? Nebudu se vdávat u svatého Pavla?“ nechápu. Vypadá to, jako by na mé svatbě vůbec nezáleželo. Do Skotska odjedu až za dva roky? Vzhledem k věku mi to připadá jako celá věčnost. Proč nemůžu mít skvostný obřad jako Kateřina Arogantská?

„Provdáš se tady v kapli,“ prohlásí matka, jako by svatba nebyla o zástupech obdivovatelů, vínu ve fontánách a všeobecné pozornosti.

„Ale až přijedeš do Edinburghu, čeká tě další velkolepý obřad,“ ujišťuje mě babička. „Ve čtrnácti.“ Obrátí se k mé matce a poznamená: „Na jejich náklady.“

„Ale já nechci čekat!“

Usměje se a zavrtí hlavou. „Je rozhodnuto.“ Chce tím říct, že rozhodla ona a není důvod, aby někdo měl jiný názor.

„Ale budeš nazývána skotskou královnou.“ Matka přesně ví, čím mě uchlácholit a jak zmírnit moje zklamání. „A jako taková budeš mít přednost před všemi dámami u dvora kromě mě.“

Kradmo se podívám na kamenný obličej své babičky. Půjdu před ní, což se jí nebude líbit. Jak jsem předpokládala, tiše pohybuje rty. Bude se modlit, aby mi společenský vzestup nepopletl hlavu a nedopustila jsem se hříchu pýchy. Bude přemýšlet o tom, jak mě udržet v náležité pokoře jako bídného hříšníka a vnučku, jež je jí povinována poslušností. Zařídí, abych si připadala jako děvečka sloužící své rodině,

a ne princezna – vlastně královna! Avšak já jsem odhodlána stát se sebevědomou panovnicí, nosící nádherné šaty a boty jako Kateřina Arogantská.

„Och, na tom mi nezáleží,“ odpovím mazaně. „Důležité je, že mě Bůh povolal do manželského stavu a sloužím zájmům své rodiny.“ Babička se usměje. Poprvé za celé odpovědi jsem ji potěšila.

Vím ještě o někom, komu nebude lhostejné, že kráčím před všemi ostatními a jsem rovna matce. Vím, že bude trpět a bude ho to ničit. Je to můj bratr Jindříšek, pyšný jako páv a ztělesněná marnivost. Bude mu zle, až mu to povím. Jdu za ním do stáje. Na nedalekém kolbišti nacvičoval vrh koplím s měkkou špičkou do vycpaného terče. Každý si přeje, aby byl Jindříšek nebojácný a zručný, ale nikdo se neodváží řádně ho trénovat. Neustále žebrá, aby s ním někdo nazkoušel souboj, ale žádný si netroufne jít do toho rizika. Je to tudorovský princ, jeden z pouhých dvou. Tudorovci nemají na chlapce štěstí, zato ze strany mojí matky jich je až moc. Můj otec byl jedináček, počal jenom tři syny a jednoho z nich ztratil. On ani babička nedokážou přenést přes srdce, že by se Jindříšek setkal s nějakým nebezpečím. A nejhorší je, že matka jim neumí říct ne. A tak se z něho stal dočista rozmazlený mladší synek. Kdyby se jednoho dne měl stát králem, nikdo by s ním takhle nejednal. Takto z něho vyrostl domácí tyran. Ale na tom nesejde, protože je zaslíben církvi, a jednou se nejspíš stane papežem. Přisahám, že v té roli bude směšný.

„Co chceš?“ vyštěkne nabručeně. Odvádí svého poníka na rozlehlé nádvoří a mně je hned jasné, že hodina nedopadla dobře. Obvykle se culí jako sluníčko, protože je zdatný jezdec. Vyniká ve všech sportech. Při vyučování se ukazuje, jak je bystrý. Je nafrněný v každém ohledu, proto pro něho bude moje zpráva obzvlášť hořká.

„Spadl jsi?“

„Samozřejmě že ne. Ta hloupá kobyla ztratila podkovu. Musí se okovat. Sotva jsem se projel. Jenom jsem marnil čas. Toho čeledína bychom měli vyhodit. Co tu děláš?“

„Přišla jsem ti říct, že budu zasnoubená.“

„Konečně se dohodli?“ Hodí otěže čeledínovi a mne si ruce, aby si zahrál prsty. „Trvalo jim celou věčnost, než se rozhoupali. Asi o tebe moc nestáli. Kdy odjíždíš?“

„Neodjíždím,“ odseknu. Těšil se, že bude jediným mladým Tudorovcem u dvora, kterého mohou předvádět, když Arthur odjede na Ludlow a Marie je ještě malá. Doufal, že se k němu budou upírat všechny oči.

„Zůstanu tady dalších pár let,“ dodám, „takže jestli ses těšil, že odtud zmizím, tak máš smůlu.“

„Potom se nevďáš,“ odvěti prostě, „Nic z toho nebude. Přece kdyby se hodlal s tebou oženit, nenechával by tě v Anglii. Přál by si, aby ho manželka zahrívala na těch jeho studených hradech, a ne aby si kupovala róby v Londýně. Chtěl by mít co nejdřív dědice. Co jiného? Myslíš, že by si tě bral pro tvou krásu? Pro noblesu a výšku?“ Krutě se zachechtá. Ignoruje moje dotčení a bez rozpaků se naváží do mého vzhledu.

„Provdám se hned,“ naježím se. „Počkej, a uvidíš. Teď budu mít svatbu, a až mi bude čtrnáct, odjedu do Skotska. Do té doby budu žít tady jako skotská královna. Dostanu větší komnaty a své vlastní dvorní dámy. Budu mít přede všemi přednost, kromě matky královny a královského otce.“ Počkám, abych se přesvědčila, že plně pochopil význam mých slov a uvědomil si, jaká nádhera se přede mnou otevírá. Hravě ho zastíním.

„Budu kráčet před tebou,“ básním, „ať ještě povyrostu nebo ne. Nezáleží na tom, jestli mě považuješ za hezkou. Předčila jsem tě a ty se mi budeš klanět jako královně.“

Tváře mu planou, jako by přes ně dostal. Malá, věčně našpulená ústa se otevrou a objeví se v nich bílé zuby. Probo-dává mě modrýma očima.

„Nikdy se ti klanět nebudu.“

„Ale budeš!“

„Nebudeš se nade mnou vyvyšovat. Já jsem princ. Jsem vévoda z Yorku!“

„Vévoda?“ pronesu, jako bych tenhle titul slyšela poprvé.

„Ano. Velmi dobré. Královský vévoda. Jak ušlechtilé. Ale já budu královna!“

Udiví mě, že se doopravdy třese vzteky. Do očí mu vhrknou slzy. „Nebudeš! Nebudeš! Vždyť ani nejsi vdaná!“

„Budu,“ zavráním spokojeně. „Provdám se v zastoupení a dostanu všechny šperky a titul.“

„Šperky ne!“ zavyje jako raněný vlk. „Titul ne!“

„Královna Skotska,“ popichuji ho. „Královna Skotska! A ty nejsi ani princem z Walesu.“

Jindříšek vzteky zařve a uteče. Nechám ho jít. Jistě běží za matkou, aby se jí vyplakal v klíně. Stejně mu nepomůže, i kdyby chtěla. O mém sňatku rozhodla urozená babička. Čekají mě zasnuby a pak strávím dva okouzující a krásné roky u zdejšího dvora coby respektovaná královna. Vážně si myslím, že marnivost Jindříška jednou zabije. Pokorně sklopím oči jako babička, když je po jejím a ona za to tiše děkuje Bohu. Spokojeně se culím. Je mi jedno, že se můj mladší bratr upláče.

PALÁC GREENWICH, ANGLIE, JARO 1502

Píšu svému bratrovi, princí z Walesu, abych se mu pochlubila svatbou v zastoupení a zeptala se ho, kdy se vrátí domů. Připomínám, že to byla velká státnická událost, zahrnující podepsání mírové dohody, svatební mši a výměnu slibů v matčině přijímací komnatě před stovkami obdivovatelů. Měla jsem na sobě bílé šaty se zlatými rukávy

a bílé kožené střevíčky se zlatými tkaničkami. James Hamilton, bratranec mého manžela, strávil celý den po mém boku a byl ke mně laskavý. Poté jsem večeřela u jednoho stolu se svou matkou a jedly jsme ze stejného talíře, protože jsme obě královny.

Žalostně mu připomenu, že v létě před svými čtrnáctými narozeninami mám odjet do Skotska, a chci ho před odjezdem ještě vidět. I on jistě touží po shledání. Určitě by si rád prohlédl moji novou garderobu. V duchu mě blaží, ale o tom se nezmiňuji, že jsem společensky předstihla jeho ženu. Je ze mě čerstvá královna, zato ona je pořád pouhou princeznou. Jestli přijede ke dvoru, musí se mi hluboce klanět a kráčet mi v patách. Už si nejsme rovny a já velmi ráda uvidím, jak jí spadne hřebínek.

Píšu mu, že se Jindříšek stále nemůže vzpamatovat ze šoku. Vadí mu, že mě musí pokorně následovat, že mě obsluhují v pokleku a těším se téže úctě jako naše urozená matka. Svěřím se Arthurovi, že nám o Vánocích hodně scházel, ačkoliv byly veselé. Otec utratil malé jmění za oblečení, které si povezu do Skotska – ale pečlivě si zapsal každou penny. Musím mít všechno nové a vyšívané zlatem, včetně červených závěsů kolem postele, ušitých ze silného hedvábí. I tak prý bude do příštího léta všechno připravené a já vyrazím na cestu, jen co skotský král potvrdí náš sňatek tím, že na mě převede pozemky, které mám dostat věnem. Avšak Arthur musí přijet domů, aby se se mnou rozloučil. Pokud to nedělá, kdy ho zase uvidím? „Stýská se mi po tobě,“ píšu.

Pošlu svůj list do Ludlow spolu s dopisem matky a babičky. Poslovi potrvá několik dní, než se dostane k Arthurovi dvoru. Cesty vedoucí na západ jsou samý výmol. Podle otce nezbývají peníze na jejich opravu. Posel si s sebou poveze vlastní koně na vystřídání z obavy, že cestou nebudou žádní k dispozici. Nocovat bude v klášterech a opatstvích. V případě špatného počasí či jiných potíží požádá o střechu nad hlavou v nejbližším stavení. Královskému poslovi jsou

všichni povinni pomáhat. Ale pokud se cesta promění v močál, anebo velká voda strhne most, nezbude mu než hledat jiný směr.

Proto neočekávám rychlou odpověď a ani si na ni nevzpomenu, když jednoho dubnového rána zahlédnu přicházet královského posla. Vypadá vyčerpaně. Opírá se o vyřezávaný sloupek u dveří a cosi šeptá členu královské gardy. Voják vyplašeně odhodí kopí a spěchá dovnitř.

Hádám, že běží do komnat mého otce, a tak opustím místo u okna, kde stojím, a svižně kráčím kolem galerie, abych zjistila, co tak naléhavého posel přivezl s prvním světlem. Avšak sotva stačím přijít blíž, uvidím vojáka a dva nebo tři otcovy rádce, jak chvátají po soukromém schodišti dolů na dvůr. Zvědavě sleduji, jak se shluknou, a pak se jeden z nich odpojí a kluše do kaple, aby přivedl otcova zpovědníka. Kněz pospíchá ven. Zastoupím mu cestu. „Co se děje?“

Obličej frátera Petra je bledý, jako by z něj vyprchala všechna krev. „Odpusťte, Výsosti, ale jednám na rozkaz vašeho otce a nemůžu se zdržet.“

S těmito slovy se kolem mě protáhne! Prosmýkne se kolem mě, jako bych nebyla skotská královna, která příští léto usedne na trůn. Na okamžik se zarazím. Zvažuji, jestli by bylo příliš nedůstojné, kdybych se za ním rozběhla a trvala na tom, že nikam nepůjde, dokud ho nepropustím. Ale pak ho slyším, jak se vrací, šourá se do schodů, a nechápu, proč dolů přímo letěl. Teď naspěch očividně nemá. Vleče nohy a vypadá, jako by se nechtěl do otcových komnat vůbec vrátit. Rádci se loudají za ním a vypadají tak zničeně, jako by je někdo otrávil. Vidí, že na něho čekám, ale jako by mě nevnímal, protože se neukloní – dokonce mi ani nekývne na pozdrav. Projde kolem mě, jako by upíral pohled na ducha a nevnímal pouhé smrtelníky, byť jsou královského rodu.

Tehdy to vím jistě. Myslím, že jsem to věděla už předtím. Napadlo mě to v okamžiku, kdy se vyčerpaný posel opřel o dřevěný sloup, jako by si přál zemřít dřív, než nám přinese

zlou zprávu. Zastoupím knězi cestu a vyhrknu: „Je to Arthur, že?“

Jméno mého milovaného bratra ho probere z otupělosti, ale řekne jen: „Běžte za svou urozenou matkou,“ jako by mi směl udělovat rozkazy. Nato se otočí a bez klepání zmizí v komnatách mého otce. V dlani svírá krucifix, jenž se mu houpá na boku, jako by mu mohl dát sílu.

Vyhovím mu, ale ne proto, že mi to přikázal zpovědník mého otce, jelikož coby královna musím poslouchat pouze své rodiče a manžela, nýbrž z toho důvodu, že půjdou za matkou a sdělí jí něco příšerného. Skoro mě napadne zatarasit její dveře, aby za ní nemohli. Kdybychom nic nevěděli, třeba by se nic nestalo. Když nám nikdo neoznámí, že se s Arthurem přihodilo něco zlého, bude si dál spokojeně žít v Ludlow, lovit, užívat si jara, cestovat po Walesu a ukazovat se lidem a učit se spravovat svoje panství. Třeba je s Kateřinou Arogantskou šťastný. Byla bych za to ráda, i kdyby ona byla příčinou jeho štěstí. Možná čeká dítě a posel přivezl dobrou zprávu. Brala bych ji i od ní. Přemýšlím o všech báječných novinách, které by posel mohl doručit. Myslím na to, jaký je Arthur miláček. Každý ho zbožňuje. Je mi tak drahý, že se mu nemůže nic zlého stát. Zvěst nemůže být špatná.

Matka je stále v posteli, oheň v krbu se teprve rozhořívá. Dvorní dáma jí přináší šaty, aby si vybrala, které si oblékne. Těžké plachetky jsou vyskládané na stole. Vzhledne, když se vloudám do její ložnice. Napadne mě, že bych měla něco říct, ale nevím co.

„Jsi brzy vzhůru, Markéto,“ poznamená.

„Šla jsem s babičkou na ranní.“

„Posnídá s námi?“

„Ano.“ A já si pomyslím: Moje urozená babička bude vědět, co si počít, až za námi přijde zpovědník s tváří podobnou pergameni, popsanou smutkem.

„Je všechno v pořádku, královničko?“ zeptá se mě matka něžně.

Nedokážu jí odpovědět. Posadím se k oknu a shlížím do zahrady. Natahuji uši, abych nepřeslechla těžké kroky, které zaduní v chodbě. A pak, když zdánlivě uplynula celá věčnost, uslyším, jak se otvírají dveře předpokoje a následně ložnice. Zpovědník mého otce vstoupí do komnaty mojí matky s hlavou svěšenou tak nízko, jako když chudý rolník za sebou táhne pluh. Úlekem nadskočím a napřáhnou před sebe ruce, jako bych ho chtěla zadržet. „Ne ne!“ vyhrknu, ale on tiše pronese: „Vaše Veličenstvo, král vás žádá, abyste za ním okamžitě přišla.“

A k mé hrůze se ke mně matka otočí. „Co to má znamenat? Ty to víš, že ano?“

Otřeseně odpovím. „Jde o Arthura. Zemřel.“

Říkají, že zemřel na potivou nemoc, o to je to pro nás, Tudorovce, horší. Choroba k nám přišla z francouzských žalářů spolu s otcovou armádou odsouzených. Kudy prošla – od Walesu přes Bosworth po Londýn – tam lidé okamžitě umírali. Takovou ránu Anglie nikdy nezažila. Otec sice s pomocí svých neduživých sil porazil Richarda III., avšak musel odložit svoji korunovaci kvůli hrůze, již s sebou přitáhli. Nazývali ji tudorovskou kletbou a tradovalo se, že vláda započatá v potu skončí v slzách. A už je to tady. Ačkoliv se naše panování zdaleka nechýlí ke konci, potu a slz si užíváme dost, a rodové prokletí dopadlo na mého nevinného bratra.

Rodiče nesou ztrátu nejstaršího syna velmi těžce. Neztratili jenom syna, kterému nebylo ani šestnáct let, ale přišli o dědice, chlapce, jenž byl vychováván k tomu, aby se stal příštím králem. Tudorovcem, s nárokem na trůn. Panovníkem, jehož si lidé přáli a nikdo jim ho nenutil. Otec musel o trůn bojovat a pak ho bránit. Bránit ho musí pořád, dokonce i teď, proti starší královské rodině, jež by se ho s chutí zmocnila, kdyby dostala příležitost. Jsou to Plantagenetové,

kteří pobíhají po Evropě a otevřeně nás nenávidí, dokonce i ti, kteří pobývají u dvora. Arthur měl být první Tudorovec, jehož celá Anglie uvítá na trůně, syn staré královské rodiny i té nové. Nazývali ho sladkou planou růží, tudorovskou růží, jež vznikla spojením červené lancasterské a bílé z Yorku.

Tímto skončilo moje dětství. Arthur byl můj bratr, můj miláček, můj přítel. Vzhlížela jsem k němu, protože byl starší, a imponoval mi jako princ. Těšila jsem se, až se stane králem. Představovala jsem si, jak vládne Anglii a já Skotsku. Mezi oběma zeměmi panuje mír zajištěný smlouvou, pravidelně se navštěvujeme a píšeme si, milujeme se jako sourozenci a hlavy sousedních monarchií. Teď když je mrtvý, si hoře uvědomuji, jak lituji těch dní, které jsme nestrávili spolu. Nechápu, jak to bez něho dál zvládnou. Byly jsme čtyři tudorovské děti a najednou jsme jenom tři. Proč odešel zrovna ten první a nejlepší?

Kráčím galerií, když vtom zahlédnu Jindřiška. Obličej má opuchlý a oči červené od pláče. Blíží se z druhé strany. Když mě uvidí, svěsí koutky úst, jako by se chystal kvílet, a veškerá moje zlost a žal se obrátí proti němu, tomuhle bezcennému klukovi, tomuhle spratkovi, který tu bulí, jako by byl jediný člověk na světě, který ztratil bratra.

„Zmlkni!“ poručím mu našťvaně. „Co ty máš co řvát?“

„Můj bratr!“ zalyká se. „Náš bratr, Markéto!“

„Nebyl jsi hoden ani čistit mu boty.“ Dusím se opovržením. „Nebyl jsi hoden hřebelcovat mu koně. Nikdy nebude druhý Tudorovec jako on. Žádný princ se mu nevyrovná.“

Kupodivu přestane brečet. Zbledne a zatváří se dotčeně. Zvedne hlavu, napřímí ramena a vystrčí hubený dětský hrudník. Ruce zatne v pěst a založí si je v pase. Skoro se napaňuje. „Já ano! Jsem lepší než on! Jsem nový princ z Walesu. Stanu se příštím králem Anglie a ty si na to budeš muset zvyknout.“

HRAD WINDSOR, ANGLIE, LÉTO 1502

Zvykli jsme si. V tom je rozdíl mezi námi a bezvýznamnými smrtelníky. Můžeme truchlit, modlit se a lámat si srdce jenom v nitru. Navenek se musíme snažit, aby dvůr dál zůstával centrem krásy, módy a umění. Otec dál schvaluje zákony a schází se s královskou radou, střeží zemi proti rebelům a je ustavičně ve střehu kvůli hrozbě z Francie. Pořád musíme mít prince z Walesu, i když ten opravdový princ, náš milovaný Arthur, na trůn nikdy neusedne. Nyní je princem z Walesu Jindřich a já si na to musím zvyknout, přesně jak říkal.

Ale do Ludlow ho nepošlou, což mě naštve víc než cokoliv jiného. Ale protože jsme královského rodu, nesmím nic říct. Miláček Arthur musel odjet na svoje panství, aby se naučil vládnout a připravil se na roli panovníka. Avšak teď, když jsme ho ztratili, nikdo nespustí Jindřicha z očí. Matka chce mít posledního přeživšího syna doma. Otec se bojí, aby nepřišel o posledního dědice. A babička otci tvrdí, že oni dva naučí Jindřicha všemu, co potřebuje král znát, takže ho klidně mohou nechat u dvora. Drahocenný Jindříšek nemusí nikam jezdit, ani se oženit s cizozemskou princeznou. Nepřibude k nám žádná nová kráska v závoji, která se nad námi bude povyšovat. Jindřich bude pod babiččíným křídlem, jako by si to rozmazlené děcko mínila navěky držet u těla.

Kateřina Arogantská – která už není arogantní, zato je bledá a hubená – se vrací z Ludlow v uzavřených nosítkách. Matka je k ní absurdně laskavá, ačkoliv pro naši rodinu neudělala nic, jenom od nás odloudila Arthura v posledních měsících jeho života. Matka v její přítomnosti pláče, drží ji za ruku, chodí spolu na procházky a společně se modlí. Zve ji na návštěvy, a tak si užíváme jejího černého hedvábí

a sametu a neuvěřitelně zdobené černé mantilly, hloupé tiiché španělské přítomnosti, když neustále cupitá chodbami, a matka nám přikazuje, abychom nevypustily z úst nic, co by ji mohlo rozrušit.

Ale vážně – co by to asi tak mohlo být? Předstírá, že nerozumí anglicky ani francouzsky, a já se nehodlám pokoušet o konverzaci v latině. I kdybych si chtěla vylít srdce a zbavit se svého smutku a žárlivosti, nenašla bych slova, kterým by rozuměla. Když na ni promluvím francouzsky, tváří se tupě. U večere se od ní odvracím, aby viděla, že jí nemám co říct. Odjela do Ludlow s tím nejkrásnějším a nejlaskavějším princem na světě, ale nedokázala si ho udržet. Teď je mrtvý a ona uvízla v Anglii. A po mně se chce, abych ji nerozčilovala? Copak moji urozenou matku nikdy nenapadlo, že ona rozčiluje mě?

Žije si na vysoké noze v Durham House ve Strandu – pochopitelně na náš účet. Podle mě by ji měli poslat domů do Španělska, ale otec jí nechce vyplácet vdovskou penzi, když zatím neobdržel věno, které měla dostat jako nevěsta. Honosná svatba stála majlant a anglická pokladnice pořád zeje prázdnotou. Žijeme si na vysoké noze, jak se sluší a patří na královskou rodinu, ale můj otec bohatě platí špehy na královských dvorech po celé Evropě ze strachu, že se bratřenci z rodu Plantagenetů chystají uchvátit trůn. Hlídat království pomocí uplácení přátel a špehování nepřátel je nesmírně nákladné. Moji rodiče pořád musí vymýšlet nové daně a poplatky, aby vybrali potřebné peníze. Nevěřím, že by se otci podařilo nalézt dostatek peněz, aby poslal Kateřinu zpátky do té její Arogancie, proto si ji necháváme tady a předstíráme, že ji utěšujeme, zatímco král se snaží domluvit s jejím lakomým tatínkem, aby si pro dcerušku laskavě přijel. Alespoň bychom ušetřili.

Kateřina by měla truchlit a žít v ústraní, ale pořád je tady. Jedno odpoledne vejdu do dětského pokoje a zjistím, že je celý vzhůru nohama. Přistihnu Kateřinu, jak si hraje s mojí

sestrou Marií na rytíře. Z polštářů si udělaly bariéru, která při turnajích odděluje jednoho koně od druhého, každá pobíhá po jedné straně a vzájemně do sebe buší polštáři, když se míjejí. Marie, která se při zádušních mších naučila pořádkovat, kdykoliv bylo zmíněno Arthurovo jméno, nyní rošťáčí a směje se. Čepeček jí spadl z hlavy, zlaté kudrny září. Lem sukně má zastrčený za pasem, aby mohla běhat jako nějaká děvečka honící krávy. Ani Kateřina už není černá mlčenlivá vdova. Vykasanou sukni svírá v jedné ruce, aby mohla snáze tepat podlahu drahými černými střevíci v předstíraném cvalu. V druhé svírá polštář, jímž ve vhodném okamžiku bací moji sestřičku do hlavy. Dámy, které tu pracují, vůbec nezachovávají dekorum. Náramně se baví, chechtají se, obě dívky povzbuzují, a dokonce na ně uzavírají sázky!

Vmaširuji dovnitř a osopím se na ně, jak by udělala moje urozená babička. „Co to má být?“

Víc neřeknu, ale přísahala bych, že mi Kateřina rozuměla. Smích zmizí z jejích očí a otočí se ke mně čelem. Nepatrné pokrčení rameny naznačuje, že nejde o nic vážného. Jenom si hraje s mojí sestrou. „Nic,“ hlesne anglicky se silným španělským přízvukem.

Vidím, že naší řeči perfektně rozumí, jak jsem si vždycky myslela.

„Teď se nesluší hrát hloupé hry,“ řeknu pomalu a hlasitě.

Opět pokrčí rameny a já si s bolestí uvědomím, že Arthur by možná shledával tohle gesto okouzlujícím. „Držíme smutek,“ pravím upjatě a rozhlédnu se po místnosti. Spočinu očima na každé sklopené hlavě, jak dělává babička, když plísni celý dvůr. „Nehrajeme hloupé hry jako vesničtí idioti.“

Pochybuji, že rozumí všem mým slovům, ale tón hlasu plný pohrdání je výmluvný. Kateřina rudne a mimoděk se vypíná do své plné výšky. Není vysoká, ale teď jako by se nade mnou tyčila. Tmavě modré oči hledí do mých a já jí upřený pohled oplácím. Mlčky ji varuji, ať se nepokouší mi vzdorovat.

„Hrála jsem si s vaší sestrou,“ namítne tiše. „Potřebuje se bavit. Arthur by si nepřál, aby...“

Nesnáším, když si bere do pusy jeho jméno, tahle holka, která přivandrovala ze Španělska, odvedla ho ode dvora a sledovala, jak umírá. Jak se opovažuje o něm takhle ledabyly zmínit, když já pro samý smutek ani nejsem schopna vyslovit jeho jméno?

„Jeho Výsost by si přála, aby se jeho sestra chovala jako anglická princezna,“ vyštěknu a v té chvíli se více než kdy jindy podobám své babičce. Marie zakvílí a vrhne se k jedné z dvorních dam, aby se jí vyplakala na klíně. Naprosto ji ignoruji. „Dvůr truchlí. Proto se nepořádají žádné kratochvíle, netančí se a nekřepčí.“ Sjedou Kateřinu od hlavy až k patě pohledem plným opovržení. „Překvapujete mě, ovdovělá princezno. Bohužel musím své urozené babičce nahlásit, že zapomínáte, kde je vaše místo.“

V domnění, že jsem ji přede všemi pokořila, se obrátím ke dveřím. Vítězoslavně zářím. Avšak když se chystám odejít, praví tiše a prostě: „Kdepak, jste to vy, kdo se mýlí, švagrová. Princ Arthur mě žádal, abych si hrála s jeho sestrou Marií. Přál si, abych se věnovala i vám a povídala si s vámi. Věděl, že umírá, a kladl mi na srdce, že vás mám utěšit.“

Prudce se otočím, popadnu ji za paži a odtáhnu stranou, aby nás nikdo jiný neslyšel. „On to věděl? Nevzkázal mi něco?“

V té chvíli jsem si jistá, že mi poslal slova rozloučení. Arthur mě miloval a já milovala jeho. Jeden pro druhého jsme znamenali všechno. „Co mi máte vyřídit?“

Kradmo pohlédne stranou a mně bleskne hlavou: něco mi tají. Nevěřím jí. Tisknu ji k sobě, jako bych ji objímala.

„Je mi líto, Markéto, je mi líto,“ zadrmolí a vymaní se z mého pevného sevření. „Neřekl víc, než že doufá, že pro něho nikdo nebude příliš truchlit a že poskytnu útěchu jeho sestrám.“

„A co vy?“ nedám jí pokoj. „Poručil vám, že ho nesmíte oplakávat?“

Skloní zrak a já vím, že se v jejích očích skrývá tajemství. „Soukromě jsme spolu hovořili, než zemřel.“

„O čem?“

Náhle vzhlédne a její tmavě modré oči planou vášní. „Dala jsem mu svoje slovo,“ vychrlí na mě. „Chtěl po mně slib a já jsem mu ho dala.“

„Co jste mu slíbila?“

Světlé řasy opět stíní její oči. Znovu se dívá na špičky bot, aby si uchovala svoje tajemství a zatajila mi bratrova poslední slova.

„*Nonpossum dicere*,“ řekne.

„Cože?“ Zatřesu s ní jako s malou Marií. Byla bych schopná jednu jí vrazit. „Mluv anglicky, huso!“

Opět mě zpraží pohledem. „Nejspíš si to nechám pro sebe,“ prohlásí. „Ale ujišťuji vás, že se řídím jeho posledním přáním a vždycky se jím řídit budu. Odpřisáhl jsem to.“

Její odhodlání mě zaskočí. Nedokážu ji přesvědčit a neuším jí nahnat strach. „Buď jak buď, neměla byste tu pobíhat a hlučet,“ ucedím záštiplně. „Urozené babičce by se to nelíbilo a matka odpočívá. Pravděpodobně jste ji už vyrušila.“

„Čeká dítě?“ zeptá se mě tiše. Do toho jí opravdu nic není. Mimoto by matka nemusela počít další dítě, kdyby Arthur nezemřel. Vlastně je to Kateřinina vina, že je matka vyčerpaná a musí se potýkat s dalším těhotenstvím.

„Ano,“ přisvědčím nabubřele. „Jenže v naději jste měla být vy. Poslali jsme pro vás nosítka, abyste se nemusela z Ludlow trmáčet na koni, v dobré víře, že se čekáte. Byli jsme k vám ohleduplní, ale jak se zdá, takové zdvořilosti nebylo třeba.“

„Běda, nikdy jsme nedostali příležitost,“ povzdechne si teskně, a já mám takový vztek, že vyběhnu z komnaty a prásknu za sebou dveřmi, než si stačím položit otázku, co tím vlastně myslela. „Běda, nikdy jsme nedostali příležitost?“

K čemu?

WESTMINSTERSKÉ OPATSTVÍ, LONDÝN, ANGLIE, ÚNOR 1503

Tohle musí být nejhorší den mého života. Nemyslela jsem, že může být něco horšího než ztráta Arthura, ale teď, o pouhý rok později, jsem ztratila matku, když se pokoušela dát život dalšímu dítěti, aby otci i zemi poskytla náhradu za ztraceného syna. Jako by Arthura dokázal někdo nahradit! Byla urážka jenom na něco takového pomyslet a bylo šílenství to zkoušet. Chtěla utěšit mého otce a splnit povinnost dobré královny dát mu dva dědice. Po celé těhotenství trpěla, a nakonec úplně zbytečně. Porodila totiž dceru, takže vynaložené úsilí bylo zbytečné. Jsem zármutkem bez sebe, zlobím se na ni, zlobím se na otce i na samotného Boha, že připustil, aby se jedna ztráta proměnila ve ztrátu trojnásobnou. Napřed Arthur, potom moje matka a pak její dítě. Zato tu stále máme Kateřinu Arogantskou. Proč si musel ty tři vzít a tuhle nám tady ponechal?

Babička zorganizuje velkolepý pohřeb. Vždycky říká, že královská rodina musí zářit před lidmi jako svatí na oltáři, a smrt mojí matky je příležitost připomenout zemi, že byla princeznou z rodu Plantagenetů, která se provdala za tudorovského krále. Udělala, co měla udělat celá země: podrobila se Tudorovcům a naučila se je milovat. Matčina rakev je zahalená v černém sukně, zlatá látka vytváří znamení kříže. Na náhrobek jí nechají vytesat nádhernou sochu a Marie si myslí, že je to její opravdová maminka, která jenom spí. Brzy se probudí a všechno bude zase v pořádku. Mě to nedojímá, zato princezna Kateřina skloní hlavu a vezme Mariinu ruku do své. Podle mě je to jenom součást stupidity naší rodiny, která mi leze na nervy. Kromě babičky nemůžeme být jiní než směšní. Nyní zmizel můj otec. Odmítá vládnout, od-

mítá jíst. Odmítá kohokoliv z nás vidět, včetně mě. Tohle všechno mě tak skličuje, že kvůli špatné náladě a zármutku stěží můžu mluvit.

Měla bych to být já, královna Skotska, kdo převezme matčiny komnaty a povede dvůr. Měla bych dostat nejlepší pokoje a její dámy by mi měly sloužit. Avšak všechno se zvrtno. Matčina domácnost je rozpuštěna, aniž by se někdo se mnou poradil, a dvorní dámy se vrátí ke svým rodinám. Ačkoliv nyní jsem nejvýznamnější dáma z rodu Tudorovců, dál přebývám ve svých komnatách. Dokonce nedostanu ani nové smuteční šaty. Musím se spokojit s těmi, v nichž jsem oplakávala Arthura. Pořád očekávám, že matku někde zahlédnu. Že zaslechnu její hlas. Jednoho dne se za ní dokonce vydám, než si uvědomím, že její apartmá je pusté a zavřené. Je zvláštní, že někdo tak nenápadný a diskrétní, někdo, kdo vždycky ochotně ustoupil a nehádal se, po sobě zanechá takové prázdno. Ale je to tak.

Podle babičky mi chce Bůh prostřednictvím matčiny smrti ukázat, že v každé radosti se skrývá smutek a že tituly a světské radovánky jsou pomíjivé. Nepochybuji o tom, že Všemohoucí k mé urozené babičce promlouvá přímo, protože si je vším naprosto jistá, a její zpovědník, biskup Fisher, je nejsvětější muž, jakého znám. Avšak nebeský otec neuspěl a nenaučil mě pohrdat světskou slávou. Naopak. Smrt mojí matky, jež přišla nedlouho po bratrově skonu, mě přiměla zatoužit po bezpečí, skrývajícím se v bohatství, a po vlastní koruně mnohem víc než dřív. Připadá mi, že ze světa zmizeli ti, které jsem nejvíc milovala, a nikomu jinému nemůžu věřit. Jediná spolehlivá věc na tomto světě je trůn a majetek. Jediné, co mi zůstalo, je můj nový titul. Věřím jenom své šperkovnici, svatebnímu šatníku a obrovskému jmění, jež získám sňatkem.

V létě odjedu z Anglie. V tom se plány nezměnily a já jsem za to ráda. Nic mě tady nedrží. Král Jakub Skotský je stejně dobrý jako jeho příslib mírové dohody a já dostanu velkory-

sou rentu – šest tisíc liber ročně z pozemků, které mi věnoval, a tisíc skotských liber ročně jako kapesné. Vyplatí gáži mým čtyřadvaceti anglickým sluhům a uhradí náklady za můj dvůr. A kdyby měl tu smůlu, že zemře – což je možné, protože je hodně starý – potom ze mě bude bohatá vdova. Dostanu hrad v Newarku, nekonečný les Ettrick na hranicích a ještě mnohem mnohem víc. Je to něco, na co se můžu spolehnout – na korunu a na majetek. Všechno ostatní, dokonce i mateřská láska, může přes noc zmizet. Osobně jsem se o tom přesvědčila.

Kupodivu se mi nechce opustit domov, aniž bych se udobřila s Jindříškem, proto se po něm jdu podívat. Najdu ho v komnatě naší babičky, jak jí předčítá z latinského žaltáře. Přes dveře slyším jeho jasný hlas a pečlivou výslovnost. Čte dál, i když strážé otevrou dveře, a jen zvedne oči, aby se podíval, kdo vstoupil.

Mlčky se babičce ukloním a uvelebím se na polštáři položeném na okenním sedátku. Tím pádem se ocitnu nepatrně výš než ona. Čekáme, až Jindřich dočte verš. Trvá věčnost, než babička řekne: „To bylo nádherné, Vaše Milosti, můj drahý chlapče. Děkuji ti.“ Vnuk se jí ukloní, podá jí zavřenou knihu a praví: „To já bych měl poděkovat vám za to, že jste vložila do mých rukou tak moudrá a krásně ilustrovaná slova.“

Pohlížejí na sebe se vzájemným obdivem. Nato se babička odebere do své soukromé kaple a dvorní dámy ji následují. Já a Jindřich osamíme.

„Jindřišku, omlouvám se ti za krutá slova, která jsem pronesla po Arthurově smrti,“ spustím rozpačitě.

Bratr velkomyslně zvedne hlavu. Miluje omluvy.

„Byla jsem velmi nešťastná,“ dodám. „Nevěděla jsem, co říkám.“

„A pak se to ještě zhoršilo.“ Veškerá pýcha je rázem pryč. Skoro cítím jeho trápení, utrpení nedospělého chlapce, jenž ztratil matku, jedinou osobu, která ho doopravdy milovala.

Nemotorně se zvednu a natáhnu k němu paže. Obejmu ho. Připadá mi, jako bych v náruči svírala Arthura, tak je vysoký a statný. „Můj bratře,“ zašeptám s něhou, jakou jsem k Jindřichovi nikdy dřív necítila. „Můj bratře,“ opakuji.

„Moje sestro,“ odpoví.

Chvilí se mlčky objímáme a já si pomyslím: tohle je útěcha. Tohle je můj bratr – silný jako hříbě a opuštěný jako já. Možná bych mu mohla věřit a on může důvěřovat mně.

„Ty víš, že se jednoho dne stanu králem Anglie,“ prohlásí s obličejem přitisknutým k mému rameni.

„Na to si ještě počkáš,“ mírním ho. „Otec se vrátí ke dvoru a zase to bude jako dřív.“

„A já se ožením s Kateřinou,“ poznamená ostýchavě a pustí mě. „Nikdy nebyla Arthurovi opravdovou ženou – proto si vezme mě.“

Jsem tak ohromena, že na něho jen tupě zírám. Šok mě připravil o dech. Jindřich si toho všimne a provinile se zachichotá. „Ne hned, samozřejmě. Počkáme, až mi bude čtrnáct. Ale okamžitě se zasnoubíme.“

„Už ne!“ vylétne ze mě, když si vzpomenu na zlaté tkaničky a opulentní svatbu.

„Je to odsouhlaseno.“

„Ale ona je Arthurova vdova,“ namítnu.

„Ne tak docela,“ zamumlá.

„Co tím myslíš?“ V tu chvíli to pochopím. Vzpomenu si, jak Kateřina Arogantská prohlásila: „Běda, nikdy jsme nedostali příležitost.“ Tehdy mi tahle divná věta vrtala hlavou.

Přimhouřím oči a zadrmolím: „Nikdy svůj sňatek nenaplnili.“

„Ne,“ hlesne a je vidět, že se mu ulevilo. „Nenaplnili.“

„S tímhle nápadem přišla ona?“ domáhám se hněvivě vysvětlení. „Chce si tímto způsobem zajistit, aby tady mohla zůstat? Míni dál být princeznou z Walesu a jednou usednout na náš trůn, přestože její manžel zemřel? Jenom proto, že si to vzala do hlavy? Protože Arthura nikdy nemilovala. Vždycky jí šlo jenom o korunu.“

„Takhle to naplánoval otec,“ praví nevinně Jindřich. „Bylo to v plánu ještě před smrtí... naší urozené matky.“

„Kdepak, tenhle plán zosnovala Kateřina.“ Vím to jistě. „Než Arthur skončil, něco mu slíbila. Podle mě tohle.“

Jindřich se andělsky usměje. „Potom mám bratrovo požehnání.“ Zvedne hlavu a začne z paměti odříkávat, jako by předčítal žalm: „Pokud bratři spolu prodlévají a jeden z nich vypustí duši, aniž po sobě zanechal potomky, jeho vdova by si neměla brát jiného, nýbrž přivlastnit by si ji měl jeho bratr a jménem zesnulého zasít semě.“

„To je z bible?“ zeptám se. Přiznám tím svoji zbedněnost, ale připadá mi pozoruhodné, že by měl Všemohoucí plán pro nákladné vdovy. Tímto způsobem bychom získali její věno a nemuseli jí vyplácet vdovskou rentu. Jak nevyzpytatelné jsou cesty Boží! Ona vydělá a otec ušetří!

„Deuteronomium, pátá kniha Mojžíšova,“ praví učeně můj bratr. „Náš Pán si přeje, abych se s Kateřinou oženil.“

Jindřich odchází cvičit se v jízdě koňmo a já zůstanu sedět v babiččiných komnatách, dokud se nevrátí z kaple, následovaná dámami a princeznou Kateřinou, jež vede za ruku malou Marii. Jak je vidět, Kateřina se často modlí v soukromé kapli. Bleskově si ji prohlédnu a potěší mě zjištění, že na sobě nemá nic nového. Sukně tak sice působí, ale ve skutečnosti jsou obrácené naruby. Střevíce má okopané. Kateřina Arogantská musí šetřit. Rodiče jí žádné peníze nepošlou, dokud nebudou zasnuby potvrzeny, a protože už není vdovou, otec jí nevyplatí rentu. Nemůžu si pomoci, ale s potěšením sleduji, jak na ni dopadá tíha její ctižádostivosti.

Babička mě zahlédne, a zatímco ostatní odcházejí, zve mě do své kaple. Jsme samy v zšeřelé místnosti, kde je cítit kadidlo a knihy.

„Mluvila jsi někdy soukromě s ovdovělou princeznou z Walesu?“ zeptá se mě.

„Moc ne,“ přiznám. Netuším, jakou odpověď chce slyšet, ale z hlubokých vrásek, táhnoucích se kolem jejích úst, vyčtu, že je s někým velice nespokojena. Jenom doufám, že to nejsem já.

„Řekla ti něco o našem milovaném synu Arthurovi?“

Neujde mi, že babička se nyní o Arthurovi zásadně zmiňuje jako o našem milovaném synovi, jako by moje matka nikdy neexistovala. „Kdysi se zmínila, že ji požádal, aby nás utěšila a zmírnila naši ztrátu,“ odpovím.

„Tohle nemyslím!“ oboří se na mě. „Zmínila se o svém manželství předtím, než Arthur onemocněl?“

Běda, nikdy jsme nedostali příležitost, blesknou mi hlavou Kateřinina slova, ale nahlas prohlásím: „Ne, téměř na mě nepromluví.“

Vidím, jak se babička zatváří nespokojeně. Stalo se něco, co se jí nelíbí – a někdo toho bude litovat. Položí svoji kostnatou ruku na moji a na prstu se jí zatřpytí velký rubín. „Zeptej se jí!“ poručí mi. „Požádej ji o radu. Jsi mladá žena, která se má vdávat. Žádej od ní mateřskou radu. Vyzvídej, co se odehrává v manželském loži. Zajímej se, jestli se o svaatební noci bála, anebo trpěla bolestí.“

Jsem v šoku. Jsem královská nevěsta a neměla bych o ničem vědět. Nepřísluší mi se ptát.

Babička netrpělivě mlaskne. „Zeptej se jí,“ trvá na svém. „A pak mi přijď říct, co přesně ti odpověděla.“

„Ale proč?“ zeptám se pobaveně. „Proč se jí mám ptát?“

Obličej, který se ke mně otočí, je celý rozpalený. Takovou jsem ji nikdy neviděla. „Tvrdí, že spolu nikdy nespali,“ zasyčí. „Je jí šestnáct, byla skoro šest měsíců vdaná, a bude prohlašovat, že s ním nikdy neobcovala? Před celým dvorem ji uložili do postele a ona ráno s úsměvem vstala a neprotestovala ani slovíčkem. A teď o sobě tvrdí, že je nedotčená panna.“

„Proč by měla něco takového říkat?“

„Kvůli své matce!“ zvolá babička a nevinná slova znějí v jejím podání jako urážka. „Její vychytralá, mazaná matka Isa-

bela Kastilská jí poradila, aby Arthura zapřela a mohla se tak mohla provdat bez povolení jako panenská nevěsta.“

Babička je tak nazlobená, že nedokáže klidně sedět. Zvedne se a rázuje po nevelkém prostoru. Černé sukně poletují kolem jejích nohou a víří vůni mateřídoušky a levandule. „Panenská nevěsta? Zmijí nevěsta! Já vím, co si myslí. Víím, co plánují. Ale uvidím ji mrtvou dřív, než se zmocní trůnu mého syna.“

Vyděšeně se krčím na stoličce jako tučná kachna na svém hnízdě v okamžiku, kdy kolem ní přelétne štíhlý dravý pták. Babička se najednou zastaví a položí mi ruce na ramena. Pevně mě svírá jako sokol v pařátech svou kořist. Váhavě k ní vzhlednu.

„Vy si nepřejete, aby se provdala za Jindřicha,“ zašeptám. „Já také ne.“ Pokusím se o podlézavý úsměv. „Nemám ji ráda. Nechci, aby si vzala mého bratra.“

„Tvého otce,“ opraví mě a v tu chvíli jako by se roztránila na tisíc ostrých kousků žárlivosti a zármutku. „Jsem si jistá, že se chystá svést tvého otce s úmyslem stát se jeho novou chotí! Zrak jí padl na mého syna! Na mého drahého chlapčka! Ale to se nikdy nestane. Nikdy to nepřipustím!“

DURHAM HOUSE, LONDÝN, ANGLIE, BŘEZEN 1503

Ač nerada, zdráhavě babičku poslechnu a jdu navštívit švagrovou Kateřinu. Najdu ji v jejím soukromém apartmá, usazenou u krbu, v němž plane nevelký oheň. Halí se do tmavého šálu a má na sobě černé šaty. Drží dvojnásobný smutek jako my všichni, ale pohotově vyskočí z křesla, když mě uvidí, a rozzáří se.

„Ráda tě vidím. Přivedla jsi Marii?“

„Ne,“ odseknu podrážděně. „Proč bych ji sem měla vodit?“

Moje špatná nálada ji rozesměje. „Ne ne, mám velkou radost, že jsi přišla sama. Alespoň nás nebude nikdo rušit.“ Kývne na služku, která mě přivedla. „Můžeš přiložit další poleno,“ oznámí jí, jako bychom museli topivem šetřit. Obrátí se ke mně. „Dáš si sklenku piva?“

Přijmu sklenici a pak se musím smát, když vidím, jak usrkne z té své a postaví ji stranou. „Pořád ti nechutná?

Zavrtí hlavou a rozesměje se. „A nejspíš nikdy nebude.“

„Co jsi pila ve Španělsku?“

„Čistou vodu,“ odpoví. „Ovocné šťávy a lehká vína s ledem.“

„Led? Voda?“

Pokrčí rameny, jako by nerada vzpomínala na přepych, jehož se jí dopřávalo, když ještě žila v paláci Alhambra. „Teď na tom nesejde.“

„Myslela jsem, že se budeš chtít vrátit domů,“ prohodím poslušna návrhu své babičky.

„Opravdu?“ podiví se, jako by ji zajímal můj názor. „Ty by ses vrátila domů a opustila zemi svého chotě, kdybys ovdověla?“

O tom jsem nepřemýšlela. „Asi ano.“

„Já ne. Mým domovem je nyní Anglie a já jsem ovdovělá princezna z Walesu.“

„Vždyť ani nebudeš královnou,“ vyhrknu bez obalu.

„Budu – pokud se provdám za tvého bratra.“

„Copak nestojíš o mého otce?“

„Ne. Co je to za nápad?“

Obě zmlkne. „Moje urozená babička se domnívá, že to máš v úmyslu,“ pravím rozpačitě.

Kradmo se na mě podívá, jako by se chystala vyprsknout smíchy. „Poslala tě za mnou, abys mi to rozmluvila?“

Neubráním se zahihňání. „Ne tak docela, ale znáš to...“

„Přišla jsi vyzvídat,“ přikývne.

„Nesnese pomýšlení, že by se otec znovu oženil,“ přiznám. „Já vlastně také ne.“

Kateřina mě obejmě paží kolem ramen. Její vlasy voní po růžích. „Samozřejmě ne. Nemám to v úmyslu a moje matka by to nikdy nedovolila.“

„Copak netrvají na tom, aby ses k nim vrátila?“

Hledí do ohně a nabízí mi příležitost pokochat se jejím dokonalým profilem. Ta se může provdat za každého, koho si vybere.

„Očekávám, že se dohodnou na vyplacení mého věna a zasnoubí mě s Jindřichem,“ prohlásí.

„A když ne?“ naléhám. „Co když mu urozená babička vybrala jinou princeznu?“

Otočí se ke mně a pohlédne mi přímo do očí. Mohu otevřeně studovat její obličej. „Markéto, modlím se, abys nikdy nemusela procházet tím, čím teď procházím já. Ztratit milovaného manžela je nesmírně kruté. Jedinou útěchu nacházím v plnění důvěry, kterou ve mně vložila moje rodina, a slibů, jež jsem dala Arthurovi. Nezbyvá mi než pokorně nést osud, který na mě Pán uvalil. Stanu se královnou Anglie. Princeznou z Walesu mě nazývali takřka od kolébky, tehle titul jsem se naučila vyslovovat spolu se svým jménem. Teď nebudu nic měnit.“

Jsem ohromena její sebedůvěrou. „Doufám, že mě nikdy nepotká takový osud. Ale kdyby ano, ve Skotsku bych nezůstala. Vrátila bych se do Anglie.“

„Když jsi princezna, nemůžeš si dělat co chceš,“ odvěti prostě. „Musíš poslouchat Boha a svoje urozené rodiče. Nejsi svobodná, Markéto. Nejsi jako holka ze statku. Musíš sloužit slávě Boží, protože se staneš matkou krále. Tvoje místo je hned pod anděly. Je to tvůj osud.“

Rozhlédnu se po holé místnosti a poprvé si všimnu, že na stěně chybí jedna z tapiserií a ve sbírce stříbrných talířů, vystavených na příborníku, zejí mezery. „Máš dost peněz?“ zeptám se rozhořčeně. „Na domácnost?“

Beze špetky studu zavrtí hlavou. „Ne,“ přizná. „Otec mi žádné nepošle, protože za mě nese odpovědnost král, a tvůj

otec mi nevyplatí vdovskou rentu, dokud neobdrží moje věno. Ocitla jsem se mezi dvěma mlýnskými kameny a ty mě pomalu drtí.“

„Co si počneš?“

Usměje se, jako by se ničeho nebála. „Vydržím to. Oba je přečkám, protože mým osudem je stát se královnou Anglie.“

„Kéž bych byla jako ty!“ přeji si upřímně. „Já si nejsem jistá vůbec ničím.“

„Však budeš. Až tě Nejvyšší vystaví zkoušce, také obstojíš. Jsme princezny. Narodily jsme se, aby se z nás staly královny. Jsme švagrové.“

Odjíždím na svém ušlechtilém a drahém koni s pláštěm zapnutým až k nosu a přemýšlím o tom, že babičce nahlásím, že Kateřina Arogantská je sice pyšná a krásná jako vždycky, avšak nemá v úmyslu provdat se za mého otce. Ale co jí určitě nepovím, je, že mi ve svém tvrdošijném odhodlání připomněla právě ji, moji babičku. Jestli dojde na souboj vůlí, budou si rovnocennými soupeřkami, ale já bych si vsadila na Kateřinu.

A ještě něco babičce neprozradím – poprvé se mi Kateřina líbila. Nemůžu si pomoci. Musím přiznat, že bude výbornou královnou Anglie.

DŮM BISKUPA ZE SALISBURY, LONDÝN, ANGLIE, ČERVEN 1503

Netuším, co babička řekla svému synovi, mému otci, avšak on přestane truchlit. Vymění si pár dopisů se Španělskem a o dvoření se Kateřině už nepadne ani slovo. Místo toho pracuje na uzavření manželské smlouvy, která mu ušetří spoustu peněz. Napomáhá mu k tomu nadšení Kateřininy matky. Společně nařídí papeži, aby poslal povolení

k sňatku švagra a švagrové. Kateřina Arogantská se převlékne do panenské bílé a rozpustí si dlouhé měděné kadeře, připravená na další velkolepý sňatek.

Přínejmenším se nekoná v opatství a nestojí nás majlant. Také jsou to jenom zásnuby a ne svatba – pouhý příslib budoucího spojení, až Jindřich dovrší čtrnáctý rok. Kateřina pyšně nakráčí do biskupovy kaple a usmívá se jako před devatenácti měsíci. Přijme Jindřichovu ruku, jako by ji těšilo, že se zaslíbí chlapci o pět let mladšímu. Jako by se sňatek s Arthurem nikdy nekonal. Nyní je Jindřichovou nevěstou a opět se může honosit titulem princezna z Walesu.

Babička je zde pochopitelně taky. Neusmívá se, ale ani se nestaví proti. Z mého pohledu jde o další bezvýznamnou událost, která se nikterak nedotkne světa. Matka může umřít, bratr může umřít, a žena může zapřít svého manžela a ponechat si titul. Jediné, co mi dává smysl, je samotná Kateřina. Ví, pro co se narodila. Kéž bych měla její jistotu! Když mě následuje z kaple, snažím se držet hlavu zpříma stejně jako ona – jako bych už na ní měla korunu.

PALÁC RICHMOND, ANGLIE, ČERVEN 1503

Jdu se rozloučit se svou sestrou Marií, a koho nenajdu v dětském pokoji – Kateřinu. Učí ji hrát na loutnu, jako bychom nezaměstnávali hudebního mistra, jako kdyby Kateřina neměla nic lepšího na práci. Ani se nenamáhám utajit svoje podráždění. „Přišla jsem se rozloučit se svou sestrou,“ pronesu neskrývanou narážku, že by nás Kateřina mohla nechat o samotě.

„A mám vás tu obě!“ zaraduje se Kateřina.

„Přišla jsem se rozloučit s Marií,“ opakuji. Kateřinu ignoruji. Doprovodím Marii k sedátku u okna a přinutím ji, aby

se vedle mě posadila. Kateřina stojí před námi a poslouchá. Dobře, pomyslím si, aspoň uvidíš, že i já jsem si vědoma svého osudu.

„Odjíždím do Skotska za svým manželem. Stanu se velkou královnou,“ poučím Marii. „Budu mít vlastní majetek, královnin majetek. Napíšu ti a ty mi musíš odpovědět. Musíš mi řádně odepsat – žádné hloupé škrábání. Vyličím ti, jak si vedu na vlastním dvoře.“

Už je jí sedm, dávno není malá. Přesto svažší obličej a natáhne ke mně ruce. Pověsí se mi na krk a rozpláče se. „Nebřeč,“ domlouvám jí. „Neplakej, Marie. Přijedu na návštěvu. Anebo ty pojeděš navštívit mě.“

Rozvzlyká se ještě víc. Podívám se přes Mariino rameno na Kateřinu a zachytím její znepokojený pohled. „Myslela jsem, že bude kvůli mně ráda,“ hájím se. „Myslela jsem, že bych jí to měla říct. Však víš – princezna není holka ze statku.“

„Je pro ni těžké ztratit sestru,“ praví hlasem plným soucítu. „Právě přišla o matku a bratra.“

„Vždyť já taky!“ zdůrazním.

Kateřina se usměje a něžně mi položí ruku na rameno. „Je to těžké pro nás všechny.“

„Zrovna pro tebe moc ne.“

Vidím, jak jí přes obličej přelétl stín. „Ale je,“ odpoví stručně. Poklekne vedle nás a obejmeme moji sestru kolem třesoucích se ramínek. „Princezničko Marie,“ domlouvá jí tiše. „Jedna sestra tě opouští, ale druhá ti přijela. Jsem tady já. Všechny si budeme psát a pořád budeme přítelkyně. Jednoho dne odjedeš do nádherné země a také se provdáš. Vstoupíme ve známost jako tři královské sestry.“

Marie zvedne obličej mokrý od slz a natáhne se po Kateřinině krku, takže nás objímá obě. Vypadáme jako svázané sesterskou láskou. Nemůžu se odtáhnout a zjišťuji, že ani nechci. Obejmu Kateřinu i Marii. Zlatovlasé hlavy máme u sebe, jako bychom skládaly tajnou přísahu.

„Přítelkyně navěky věkův,“ prohlásí vážně Marie.

„Všechny jsme Tudorovny,“ nechá se slyšet Kateřina, přestože nepochází z našeho rodu.

„Dvě princezny a jedna královna,“ přisadím si.

Kateřina se na mě usměje. Tvář má blízko mojí a oči jí září. „Jsem si jistá, že jednoho dne budeme královnami všechny.“

NA CESTĚ Z RICHMONDU DO COLLYWESTONU, ANGLIE, ČERVEN 1503

Cestujeme v neuvěřitelně velkém stylu. V čele průvodu jede můj královský otec a já, královna Skotska. Jedeme jako první, aby nás neobtěžoval prach, a diktujeme tempo. Tříkrát denně se zastavíme, abychom si odpočinuli, a já se pokaždé převléknu do čistých jezdeckých šatů. Naši koně jsou ti nejlepší z nejlepších. Moje klisna byla vycvičena tak, aby se ničeho nelekla – davů lidí ani ohně. Můj čeledín vede náhradního koně. Sedím v dobře vypolstrovaném dámském sedle, abych v něm vydržela spoustu mil, anebo jednu obkročmo za svým podkoním v sedle ozdobeném emblémem Skotska, což je bodlák. Když jsem unavená, mohu si udělat pohodlí v nosítkách tažených mulami. Zatáhnu závěsy a nechám se ukolébat k spánku jejich houpavou chůzí.

Následují nás dvořané a po nich ozbrojená garda, byt v celé zemi panuje mír. Otec je trvale podezřívavý. Živí v sobě ustavičný strach, že někteří pošetilí a zlomyslní lidé jsou stále oddaní staré královské rodině.

Otec není zrovna zábavným společníkem. Netěší ho stav silnic a pobřeží. Chovám podezření, že postrádá mou matku. Nedává na sobě znát smutek, zato si věčně stěžuje: „Kdyby tady byla Její Výsost, udělala by tohle.“ Nebo: „O tohle bych se nikdy nemusel starat, je to práce královny.“ Moji matku

všichni zbožňovali a její rodina byla zvyklá vládnout. Není divu, když setrvali na trůně celé generace. Při společenských událostech bývala otci diskrétní průvodkyní, a když jela v čele procesí, každý se cítil ve větší pohodě. Začínám si myslet, že by Kateřině prospělo, kdyby se provdala za mého otce. Musela by mu sloužit, což by ji ponížilo daleko víc, než kdy dokáže sňatek s Jindřichem. Nad Jindříškem se bude vytahovat, zato otec by ji pořádně zaměstnal.

Oddechne si, když dorazíme do babiččina domu v Collywestonu, protože tam velí ona a všechno dosahuje nejvyšších standardů. Může si zde odpočinout a nic nedělat. Napadne mě, jestli není nemocný. Vypadá unaveně. Babička ho obskakuje a podstrkuje mu různé posilující lektvary vlastní výroby. Tady se rozloučíme. On se vrátí do Londýna a já budu pokračovat na sever do Skotska. Znovu ho uvidím, až se vrátím do Anglie na návštěvu.

Zajímalo by mě, jestli je otec rozčilený z mého odchodu a raněné city maskuje špatnou náladou, ale spíš se domnívám, že mě nebude postrádat o nic víc než já jeho. Nikdy jsme si nebyli blízcí, nikdy mu na mně příliš nezáleželo. Jsem jeho dcera, ale podobám se vysokým blondýnám z rodu mé matky. Nejsem roztomilá panenka jako Marie. Zdědila jsem otcovu prudkou povahu, avšak babička mě naučila mistrně ji skrývat. Také jsem odvážná jako on – dlouho žil ve vyhnanství a po návratu do Anglie musel překonat spoustu překážek. I já umím být statečná. Po matce jsem zdědila víru v naději. Zato otec na každém vidí jenom to nejhorší a podle toho se chová. Lišíme se od sebe tolik, že náhodný pozorovatel by nás nikdy netipoval na otce a dceru. Není divu, že mezi námi nepanuje žádná náklonnost.

Pokleknu, aby mi mohl požehnat. Babička si mě kriticky prohlíží a hledá nedostatky. Když se zvednu, otec mě políbí na obě tváře. „Víš, co máš dělat,“ praví stručně. „Dohlédni, aby tvůj choť dodržel mírovou dohodu. Anglie nikdy nebude v bezpečí, pokud bude mít za nepřítel Skotsko, v severních

zemích nikdy nenastane klid. Smlouvu jsme nazvali Věčným mírem, a ne bezdůvodně. Na tobě závisí, abys zaručila její nepřetržité trvání.“

„Udělám, co bude v mých silách, pane.“

„Nikdy nezapomínej, že jsi anglická princezna,“ nabádá mě. „Kdyby se Jindřichovi chraň Bůh něco stalo, staneš se manželkou příštího anglického krále.“

„Což je nejdůležitější věc na světě,“ dodá babička. Vymění si se synem vřelý pohled.

„Služ Bohu,“ nařizuje mi otec, „a nikdy nezapomínej na svatou Markétu, tvoji a moji patronku.“

Pokorně svěsím hlavu při zaznění jména ženy, která se zachránila před sežráním drakem tím, že ho v břiše zaškrábal její krucifix a on ji vyzvrátil.

„Nechť je její životní příběh pro tebe příkladem,“ nabádá mě babička.

Položím ruku na křížek na svém krku, abych naznačila, že pokud bych měla být na cestě do Edinburghu spolknuta drakem, jsem plně připravena.

„Bůh ti žehnej,“ hlesne. Starý obličej je jako vytesaný ze žuly. Rozhodně nehrozí, že by se při loučení rozplakala. Možná jsem její nejoblíbenější vnučka, ale vztah, který má ke mně nebo k Marii, se nedá srovnávat s láskou, již cítí ke svému synovi a vnukovi. Zakládá dynastii a potřebuje jenom chlapce.

Políbí mě a na okamžik mě přivine blíž. „Snaž se porodit syna,“ pošeptá mi. „Na ničem jiném nezáleží, jenom aby tvůj potomek usedl na trůn.“

Je to chladné rozloučení. Než stačím odpovědět, přistoupí ke mně můj podkoní a vysadí mě do sedla. Zahlaholí trumpety a každý se dozví, že jsme připraveni k odjezdu. Králův dvůr mává, členové domácnosti mojí babičky jásají a já vedu svoje poddané na sever do Edinburghu.

NA CESTĚ Z YORKU DO EDINBURGHU, ČERVENEC 1503

Mířím k hranicím Skotska a téměř mi není líto toho, co opouštím. Mé dětství pominulo. Loni jsem ztratila milovaného bratra, potom matku a spolu s ní novorozenou sestřičku. Avšak přišla jsem na to, že mi zase tolik nechybějí. Vstupuji totiž do nového života. Zvláštní je, že cestou na sever nejvíc postrádám Kateřinu. Chtěla bych jí povědět o velkolepém přivítání, jehož se mi dostává v každém městě. Ráda bych se zeptala na potíže spojené s dlouhým putováním a nedostatečnou garderobou. Napodobuji její vznešené držení hlavy. Dokonce nacvičuji ledabylé pohození ramen. Zkouším říct „směšné“ se španělským přízvukem. Myslím na to, že ona bude královnou Anglie a já královnou Skotska a lidé nás budou srovnávat. Proto se musím naučit její eleganci.

Denně mám příležitost trénovat její pózu. Sedím jako Kateřina s rovnými zády a vysoko zdviženou hlavou. Nepatrně nadzvednu sukni, abych se pokochala pohledem na vyšívání střevíčky.

Dívám se na ně při dlouhých nudných proslovech šlechticů, kteří na mě pějí ódy. Otec poručil, aby se moje cesta stala velkolepým procesím. Já mám za úkol vypadat nádherně a předvádět se ve skvostných róbách. Cudně klopím oči, zatímco lidé děkují Bohu za to, že na trůn dosadil Tudorovce, a mě vynášejí do nebes kvůli tomu, že jsem zavítala do jejich špinavého městečka prolezlého morem. Tehdy hledím na špičky svých bot a přemítám o tom, že brzy budu ve své vlastní zemi, ve Skotsku. Stanu se královnou a sama budu rozhodovat o tom, kam se vydám a jak dlouho bude trvat oslavná řeč.

Ubíráme se k severu a já jsem ohromena zdejší krajinou. Skoro jako by se nad námi otevřela obloha jako víko truhly. Obzor ustupuje dál a dál, vzdaluje se, jak zdoláváme převahující se zelené kopce, jako by se nám pod nohama vzdouvala celá Anglie. Nad námi se klene nekonečné severní nebe. Vzduch je vlhký a průzračný.

Neměla jsem ponětí, jak daleko se budeme trmáčet. Netušila jsem, že severní Anglie je víceméně neobdělávaná pustina bez lidí, která není ani zmapovaná.

Samozřejmě i v této zapomenuté krajině žijí lidé. Sem tam v dáli uvidíme hrubou kamennou věž a někdy zaslechneme varovné vyzvánění, když nás zahlédne stráž. Tuhle zemi ovládají divocí seveřané, kteří si vzájemně kradou úrodu, koně a dobytek, a ždímají své chudé poddané. Ani se k nim nepřiblížíme, byť jsme v přesile a lépe ozbrojení. Napadení se bát nemusíme, ale vůdce mojí gardy Thomas Howard, hrabě ze Surrey, skřípe starými zažloutlými zuby, jen si na ně vzpomene. Bojoval v tomhle kraji a vypaloval ubohé pevnosti do základů, aby potrestal zdejší obyvatele za jejich divokost, chudobu a nenávist ke všemu jižnímu, bohatému a snadnému.

Je to on, kdo mi brání zařídit se, jak bych si přála. Všemuh velí on a jeho stejně nepříjemná žena Anges. Otec má z nějakého důvodu Thomase rád a důvěřuje mu, proto ho pověřil, aby mě v pořádku dostal do Edinburghu a postaral se, abych předváděla chování hodné skotské královny. A já, bláhová, si myslela, že by do mě teď mohli vložit víc důvěry a obešla bych se bez Howarda za patami, aby mi na každém kroku radil. Zároveň zde slouží jako špeh, neboť proti Skotům bojoval a se severními pány se schází v každém městě, v němž se zastavíme, aby zjistil, jaká nálada panuje na hranicích, a jestli se dají zdejší vladykové uplatit, aby se přidali na naši stranu. Slibuje, že dostanou zbraně a peníze, aby mohli Anglii bránit před vpádem Skotů, přestože jsem tady já a přináším věčný mír.

Zdá se, že Howard nechápe, jaká změna se udála ve světě poté, co jsem se provdala za skotského krále. Navenek mi

prokazuje úctu. Smeká klobouk, hluboce se mi uklání, přijímá pokrmy z mého stolu, ale na jeho chování je něco, co se mi nelíbí. Jako by si neuvědomoval, že královský stav vzniká z Boží vůle. Jako by se domníval, že když viděl mého otce klopýtat válečným polem u Bosworthu, aby zvedl svou korunu, že ji možná jednoho dne zase ztratí.

Tehdy proti nám Howard bojoval, ale přesvědčil mého otce, že to bylo chvályhodné chování a ne zrada. Tvrdil, že byl toho dne loajální koruně a je jí loajální dál. Byl by jí loajální, i kdyby ji tehdy měl na hlavě pavián z Afriky. Je to koruna a bohatství, které z ní plyne, co inspiruje Howardovu věrnost. Nevěřím, že miluje mě a svého krále. Kdyby nebyl skvělým generálem, určitě by mu mě nesvěřili. Kdyby žila moje matka, pověřila by mým doprovodem někoho ze své rodiny. Kdyby žil můj bratr, potom by babička nemusela zůstat u dvora a hlídat jediného dědice, který jí zbyl. Avšak od chvíle, kdy ke dvoru přišla Kateřina a odvedla Arthura, se všechno ubírá špatným směrem a Howardovi jsou zářným příkladem toho, že moje zájmy nejsou v popředí, jak by měly být.

Moje nelibost vůči Howardovým narůstá na každé zastávce, kde sledují, jak naslouchám báchorkám o věrnosti, a napovídají mi, kdy mám odpovědět, ačkoliv moc dobře vím, že v Yorku mám být plna obdivu a v Berwicku okouzlení. Nikdo mi nemusí říkat, že mám v Berwicku pochválit opevnění. Vidím, jak jsou tamější obyvatelé ke mně vstřícní. Víím, jak bezpečně se cítím v těchto mohutných zdech. Avšak Thomas Howard mi prakticky nadiktuje děkovnou řeč kapitánovi hradu. Je pyšný na svoje znalosti tradic. Prý je vzdáleným potomkem Eduarda I., což ho podle jeho názoru opravňuje k tomu mě peskovat.

Když po dvou hodinách jízdy z Berwicku dospějeme na hranici se Skotskem, mám už Howardových plné zuby a rozhodnu se, že je při první příležitosti pošlu zpátky do Anglie s dovětkem, že se neosvědčili jako moji dvořané. Možná jsou pro otce dost dobří, ale pro mě ne. Mohou sloužit Kate-

řině a ta ať si užívá místo mě. Uvidíme, jestli se jí bude zamlouvat velmož, který je tak loajální koruně, že mu nezáleží na tom, na čí hlavě spočívá. Třeba jí jeho nezkrotná ctižádostivost připomene, že ona se také provdala za jednoho prince z Walesu a pak ho bez skrupulí vyměnila za jiného. Stejně jako Howardovým i jí jde především o korunu.

Avšak záležet na tom přestane v okamžiku, kdy konečně překročíme hranici, jsme ve Skotsku a paní hradu Dalkeith, hraběnka z Mortonu, mi pošeptá: „Jede sem král!“

Byla to tak dlouhá cesta, že jsem málem zapomněla, že na mě na jejím konci čeká skotský trůn, koruna, ale také muž, opravdový muž, a ne jenom někdo, kdo mi prostřednictvím vyslanců posílá dárky a květiny. Skutečný muž z masa a kostí, který se blíží, aby si mě prohlédl.

Původně bylo domluveno, že se setkáme až v Edinburghu, ale podle jejich hloupé tradice natěšený ženich jede nevěstě v ústretu jako v nějaké romanci. Znovu si tím připomenu Arthura, jenž jel v dešti do Dogmersfieldu, aby se setkal se zdráhavou Kateřinou. Chce se mi smát i brečet, když si vzpomenu, jak ubohého přijetí se mu dostalo a jak se styděl. Ale přinejmenším to znamená, že skotský král ví, co se patří, a projevuje o mě zájem, což mi lichotí.

Přepadne nás panika a zběsile se chystáme na přijetí. Dokonce i moje vrchní dvorní dáma Agnes Howardová vykazuje nepatrné známky vzrušení, když za mnou vstoupí do komnaty. Mám na sobě temně zelené šaty s rukávy ze zlatohlavy a svoje nejlepší perly. Všichni sedíme, jako bychom pózovali malíři, posloucháme hudbu a předstíráme, že vůbec na nikoho nečekáme. Vstoupí Thomas Howard a rozhlédne se po komnatě, jako by tu chtěl rozestavit strážné. Nakloní se přes moje rameno a špitne mi do ucha, že mám předstírat překvapení nad nenadálým příjezdem krále. Hlavně nesmím vypadat, že na něho toužebně čekám. Odseknu, že to vím – a pak čekáme všichni. Trvá hodiny, než se na nádvoří ozve klapot kopyt. Následuje pokřik, zarachocení brány, du-

pot těžkých bot na schodech, dveře se rozlétnou a přichází on, můj manžel.

Při pohledu na něho málem vykřiknu. Má směšně dlouhé husté ryšavé vousy, jako by si na bradu přilepil lišku. Prudce se zvednu a zalapám po dechu. Agnes Howardová na mě ostře pohlédne, a kdyby byla blíž, určitě by mě štípla, aby mi připomněla dobré vychování. Avšak nezáleží na tom, protože král mě vezme za ruku, ukloní se mi a omluví se, že mě vyděsil. Moje vytřeštěné oči a pokleslou bradu bere jako údiv nad jeho nečekaným příjezdem, což mu lichotí, samolibě se usmívá a nazývá se trubadúrem lásky. Se sebevědomým úsměvem pozdraví moje dámy, skloní se nad Agnesinou rukou a s Thomasem Howardem se přivítá jako s nejlepším přítelem. Jako by dočista zapomněl, že Thomas dvakrát vtrhl do Skotska se svým vojskem.

Je nádherně ustrojený, jako evropský princ – v červeném sametu lemovaném zlatem. Poznamená, že jsme oba zvolili shodný materiál. Kabátec má střižený jako jezdecký, avšak je ušit z drahé látky, a místo kuše má na zádech pověšenou lyru. Zašeptám, že je skutečným trubadúrem, jestli ji nosí všude s sebou, a on odpoví, že zbožňuje hudbu, poezii a tanec, a doufá, že s ním budu jeho vášeň sdílet.

Přisvědčím a on mě vyzve k tanci. Muzikanti spustí pavane, jež zvládám s noblesou. Při večeři sedíme vedle sebe, a zatímco král rozmlouvá s Thomasem Howardem, já dostávám příležitost pořádně si ho prohlédnout.

Je to pohledný muž. Pochopitelně je velmi starý, už je mu třicet, avšak nevznáší se kolem něho škrobenost či vážnost kmeta. Má hezký obličej: vysoko klenuté obočí a vlídné inteligentní oči, tmavé, hlubokomyslné studánky. Výrazná ústa mě z nějakého důvodu nutí přemýšlet o líbání. Až na ty vousy, samozřejmě. Není před nimi úniku, není možné se jich zbavit. Přinejmenším je má učesané a navoněné. Není to vous, v němž by se zahrnázily myši. Ale víc by se mi líbil hladce oholený. Uvažuji nad tím, jestli bych se o tom mohla

zmínit. Beztak mám smůlu, že jsem se musela provdat za muže, který by mohl být mým otcem, a s menším královstvím, než z jakého pocházím. Copak se nadto musím smířit s liščím kartáčem?

Za soumraku odejde a já poznamenám k Agnes Howardové, že by se její manžel možná mohl před králem zmínit, že mám radši holobrádky. Okamžitě běží za svým chotěm, jako by moje požadavky byly směšné, a tak před odchodem na lože od obou dostanu kázání, jaké mám štěstí, že jsem se stala královnou, a žádný muž, obzvlášť pomazaný král, nebude ohledně vzhledu přijímat rady od mladé ženy.

„Muž byl stvořen k obrazu Boha, ne ženy. Ta přišla na svět až poté, co Všemohoucí završil svoje mistrovské dílo. Žena tudíž nemá právo cokoliv kritizovat,“ káže mi Thomas Howard, jako by byl papež.

„Amen,“ ucedím trucovitě.

Po následující čtyři dny před svatbou mě manžel chodí denně navštěvovat, ale většinou si povídá s Thomasem Howardem. Ten se Skoty bojoval na hranici, ale místo aby se ti dva považovali za úhlavní nepřátele, jak by každý očekával, stala se z nich nerozlučná dvojka. Vyprávějí si vojenské historky, místo aby se mi můj snoubenec dvořil. Chovají se jako vojáci. Jako by na ženách zholá nezáleželo a nejzajímavější věci na světě bylo dobývání cizích území a zabíjení.

Mně král věnuje jenom pár minut a už s Howardem probírá, jestli viděl nové kanony. Pije mi tím krev. Jsem si jistá, že Kateřina by to nestrpěla.

Den, kdy vstoupím do Edinburghu, je tím posledním, kdy se smím zvát tudorovskou princeznou. Pak budu korunována ve své nové říši. Král mě vezme k sobě na koně jako bych byla obyčejná děvečka a on podkoní, a přiveze mě domů, jako by

mě unesl. Sedím za ním, objímám ho kolem pasu a do Edinburghu vjíždím jako venkovanka vracející se z trhu. K potěše všech. Líbí se jim obrázek, který vytváříme – rytíř a zachráněná dáma. Zamlouvá se jim, že byla anglická princezna přivezena do jejich města jako trofej. Jsou to hovorní, srdeční lidé, tihle Skoti. Sice nerozumím jedinému slovu, avšak rozzářené tváře, mávání a vzdušné polibky hovoří samy za sebe. Kochají se svým divokým panovníkem a zlatovlasou princeznou, symbolem jednoty dvou zemí.

PALÁC HOLYROODHOUSE, EDINBURGH, SKOTSKO, SRPEN 1503

Druhý den mě dámy probudí v šest. Obloha je modrá a vzduch chladný. Pomodlím se v soukromé kapli a posnídám pouze v přítomnosti dam, jež mě obsluhují. Nikdo toho moc nesní, na to jsou všichni moc vzrušení. V hrdle mi vážne každé sousto chleba a z doušků piva se mi zvedá žaludek. Vráťím se do ložnice, kde na mě čeká velká vana plná vody, z níž se kouří. Na lůžku jsou rozprostřeny svatební šaty. Dámy mě umývají a oblékají jako loutku, vykartáčují mi vlasy a kadeře rozprostrou přes ramena. Světlé vlasy jsou na mně to nejhezčí. Kocháme se jimi a zdobíme je stužkami. Náhle se nám nedostává času a musíme si pospíšet. V duchu si opakuji, co si přeji a co musím udělat. Již jsem si obula vyšívané svatební střevíčky se zlatými tkaničkami, stejně krásné, jako měla Kateřina Arogantská. Už musím jít. Napřed já, za mnou Agnes Howardová a potom ostatní dámy.

Scházím po kamenných schodech a projdu nádvořím zalitým sluncem. Mířím do doširoka otevřených dveří sousedního opatství, kde se tísní našňořené panstvo, vzduch voní kadidlem a ven se line melodický zpěv. Vzpomínám si, jak

kráčíím uličkou k Jakubovi stojícímu na jejím konci, relikvie na oltáři zlatě září a z tisíců svíček stoupá žár a vznáší se ke klenutému stropu. Pamatuji si obrovské kamenné okno nad oltářem, barevné vitráže..., a pak už vůbec nic.

Svatba je stejně velkolepá jako Arthurova. Samozřejmě to není katedrála svatého Pavla, ale mám podobně nádhernou róbu jako měla Kateřina. Král po mém boku se třpytí šperky a je to pomazaný panovník, nejen pouhý princ. I já jsem korunována. Na rozdíl od ní, pouhé princezny. V mých očích ještě víc klesla. Já si užívám dvojité obřady – oddávky a korunovaci.

Obřad je velkolepý, trvá dlouho a já jsem z něj celá omámená. Urazila jsem dalekou cestu. Stovky a stovky mil až z Richmondu, předváděla jsem se před spoustou lidí. Roky jsem čekala na tento den. Můj otec ho plánoval po většinu mého života. Je to obrovský triumf mé babičky.

Měla bych cítit silné vzrušení, ale hlava mi ze všeho jde kolem. Je mi pouhých třináct a připadám si jako sestřička Marie, když ji nechali déle na hostině. Jsem okouzlena svou vlastní slávou. Proplouvám celým dnem jako ve snách. Ještě že mě král drží kolem pasu, jinak bych upadla. Zdá se, že oslavy nikdy neskončí, ale náhle se Jakub jde pomodlit a vyzpovídat do své komnaty, a mě dámy doprovázejí do ložnice, aby mě uložily do postele.

Agnes Howardová na mě dohlíží, když mi rozvazují rukávy a ukládají je do sáčku s levandulí. Svléknou mi šaty i těsnou šněrovačku. Připravily mi košili z nejjemnějšího plátýnka, ozdobenou francouzskou krajkou, a saténový plášť. Zavedou mě na lože, podepřou polštáři, pečlivě naaranžují košili kolem mých nohou a urovnají rukávy. Agnes Howardová mi upraví kadeře a rozprostře je po ramenou. Štípne mě do tváří, abych se cudně zardívala.

„Jak vypadám?“ zeptám se jí. „Podej mi zrcadlo.“

„Vypadáte skvěle,“ odpoví a pousměje se. „Nádherná nevěsta.“

„Jako Kateřina?“

„Ano,“ přikývne.

„Jako moje matka?“ Prohlížím si v zrcadle svoji dětsky kulatou tvář.

Kriticky mě studuje pronikavýma očima. „Ne,“ zavrtí hlavou, „kdepak. Ta byla ze všech anglických královen nejkrásnější.“

„Jsem tedy hezčí než moje sestra?“ Snažím se posbírat nějaké sebevědomí, než budu v noci čelit svému choti.

Opět ten odměřený, kritický pohled. „Ne,“ připustí zdráhavě, „ale se svou sestrou byste se nikdy srovnávat neměla. Marie bude výjimečná.“

Podrážděně si povzdechnu a vrátím jí zrcadlo.

„Buďte v klidu,“ nabádá mě. „Jste ta nejkrásnější královna Skotska. Musí vám to stačit. Svého chotě jste očividně potěšila.“

„Divím se, že mě přes ty vousy vůbec viděl,“ zamumlám dotčeně.

„Viděl,“ ubezpečí mě uštěpačně. „Tomu ujde máloco.“

Králova družina Jakuba doprovodí ke dveřím ložnice. Zpívají košilaté odrhovačky a žertují, avšak on jim nedovolí vstoupit dovnitř. Popřeje mým dámám dobrou noc a všechny vypoklonkuje, čímž je připraví o naději, že něco uvidí. Uvědomím si, že tak nečiní z ostychu, protože do rozpaků rozhodně neupadá, ale z ohleduplnosti vůči mně. Zcela zbytečně. Nejsem dítě, jsem princezna. Pro tohle jsem se narodila. Celý život jsem strávila u dvora. Víím, že o mně všichni vědí všechno a neustále mě srovnávají s jinými princeznami. Nikdy mě neposuzují samostatně, ale vždycky na mě pohlížejí jako na jedno ze čtyř tudorovských dětí, a nyní jsem poměřována jako jedna ze tří královských dcer. Není to spravedlivé.

Jakub se sám svlékne jako obyčejný člověk. Odhodí dlouhou tuniku a stane přede mnou v noční košili, kterou si přetáhne přes hlavu. Zaslechnu cinknutí a kousek po kousku

objevuji jeho nahotu. Silné nohy pokrývají husté tmavé chlupy, jež v rozkroku vytvářejí bujnou houštinu, z níž nemotorně trčí úd jako pyj hřebce. Po břicho se táhne černá huňatá pěšina a pak –

„Co je to?“ zeptám se, když spatřím kolem jeho břicha opasek z kovových kroužků. Právě ten zacinkal.

„To je moje mužství,“ odpoví. Záměrně předstírá, že neustí, na co se ptám. „Neublížím vám, budu něžný.“

„Tohle nemyslím,“ odpovím. Ačkoliv jsem vyrůstala na královském dvoře, celý svůj život jsem se pohybovala kolem stájí a hospodářských zvířat. „O tom vím všechno. Ale co to máte kolem pasu?“

Zlehka se dotkne opasku prstem. „Ach, tohle.“

Ted' vidím, že mu řetěz rozdírá kůži do krve. Oka mají ostny, které se mu při každém pohybu zakusují do těla. Pokožku kolem pasu má hrubou a zjizvenou. Musí to nosit roky a tiše trpět.

„Tohle je obdoba zíněné košile,“ poučí mě. „Jak je možné, že manželův úd vás o svatební noci z míry nevyvede a tohle neznáte? Copak jste to nikdy dřív neviděla?“

Nepatrně se zachichotám. „Tak protřelá zase nejsem. K čemu slouží ten opasek?“

„Připomíná mi můj hřích,“ odpoví. „Když jsem byl mladý, přibližně ve vašem věku, udělal jsem strašnou hloupost, za niž skončím v pekle. Tímto způsobem se za ni kaju.“

„Jestli jste byl v mém věku, pak vám ji nemůže nikdo vyčítat,“ ujistím ho. „Stačí se vyzpovídat a učinit pokání.“

„Nemůže mi být odpuštěno jen kvůli mládí,“ namítne. „Ani vy si to nesmíte myslet. Neomlouvá vás nízký věk ani královský původ, dokonce ani to, že jste žena, a tudíž slabší myslí než muž. Jste královna, a proto musíte dodržovat ty nejvyšší možné morální zásady. Musíte být moudrá, musíte být věrná, vaše slovo musí platit za zákon. Vaší povinností je zodpovídat se Bohu, ne knězi, jenž vám může dát rozhřešení. Proto je lepší vůbec nezhřešit.“

Podívám se na něho, jsem mírně zděšená. Tyčí se nad manželským ložem s pyjem v pohotovosti, do kůže se mu zarývá ostnatý řetěz a káže mi jako přísný soudce.

„Musíte to nosit i teď? Tady?“

Uchechtne se. „Ne.“ Skloní hlavu a rozepne opasek. Přistoupí k posteli a usedne vedle mě.

„Bez něj se určitě cítíte lépe.“ Byla bych ráda, kdyby tu děsivou věc navždy odložil.

„Není důvod, proč byste i vy měla trpět za moje pochybení,“ praví vlídně. „Když budu s vámi, sundám si to. Proč vám zbytečně ubližovat?“

Nebolí to, protože je něžný a rychlý. Nelehá si na mě celou vahou a není nemotorný jako hřebec v ohradě. Hladí mě po celém těle, což je velmi příjemné. Předú jako kočka a jeho ruce nevynechají jediné místočko. Laská mě za ušima, ve vlasech, dole na zádech i mezi nohama. Taji mu pod rukama. Mám za sebou dlouhý den a připadám si jako v mrákotách. Jsem ospalá a vůbec nic mě nebolí. Následuje překvapivé vniknutí a zvláštní horké vrtění. Když už mi začíná být nepříjemné a protivné, najednou skončí a já si kupodivu připadám spokojená a milovaná.

„To je ono?“ užasnu poté, co si Jakub zhluboka povzdechne a opatrně se odvalí stranou. Položí se na polštář.

„Ano, to je ono. Alespoň pro dnešní noc.“

„Myslela jsem, že to bolí a krvácí.“

„Trocha krve tu je,“ odpoví. „Je jí dost, aby lady Agnes mohla nahlásit tvé babičce, že sňatek byl zpečetěn. Ale bolet by to nemělo. Měla by to být radost, dokonce i pro ženu. Někteří lékaři zastávají názor, že ke zplození potomka je zapotřebí rozkoše, ale osobně o tom pochybuji.“

Vstane z lože a zvedne svůj ostnatý opasek.

„Musíte ho nosit?“

„Ano.“ Připne si ho a mně neujde, jak se ušklíbl bolestí, když se kov zaryl do rozdrásané kůže.

„Co jste provedl tak špatného?“ zeptám se, jako bych očekávala, že se mi před spaním svěří.

„Vedl jsem vzbouřené pány proti svému královskému otci,“ odpoví bez úsměvu. Není to veselý příběh. „Bylo mi patnáct. Domníval jsem se, že mě chce zavraždit a na moje místo dosadit mého bratra. Poslechl jsem své poddané a nechal se strhnout ke zradě a rebelii. Chtěl jsem otce zajmout a nechat vládnout pod dozorem lepších rádců. Ale když mě spatřil, neučinil jediný krok vpřed. Nevytáhl proti svému synovi. Byl mi mnohem lepším otcem než já jemu synem, a tak jsem spolu s odbojnými pány bitvu vyhrál. Otec utekl. Dostihli ho a zabili.“

„Cože?“ Polekaně sebou trhnu.

„Ano.“

„Vy jste se vzbouřil proti svému otci a zabil jste ho?“ Tohle je hřích proti nastolenému řádu, proti Bohu a proti otci. „Zavraždil jste vlastního otce?“

Svíčka na nočním stolku zaprská a králův stín zatančí na zdi. „Ano, Bůh mi odpust,“ přizná tiše. „Proto na mně leží kletba. Jsem rebel, uzurpátor, královrah a otcovrah. Proto nosím tento opasek, abych nezapomněl přemýšlet o motivu svých spojenců, a když válčím, vždycky myslím na to, kdo může nešťastnou náhodou přijít o život. Jsem těžký hříšník. Svůj přečin nebudu schopen nikdy odčinit.“

Postel zasténá, když vedle mě ulehne. Král, zabiják, vrah. „Copak nemůžete vykonat svatou pouť?“ otáží se. „Nemůžete se vydat na křížovou výpravu? Copak vás Svatý otec nemůže zbavit hříchu?“

„Doufám, že tak jednou učiním,“ přizná tiše. „Želbohu v zemi nikdy nevládl mír dostatečně dlouho, abych mohl v klidu odjet. Avšak na křížovou výpravu bych se vydal moc rád. Pevně věřím, že se jednou vypravím do Jeruzaléma a očistím tam svou duši.“

„O tomhle jsem nic nevěděla,“ přiznám tiše.

Pokrčí rameny a vytáhne si příkrývku přes břicho. Rozvalí se na lůžku, jako by je měl celé pro sebe. Buď se k němu musím přitisknout, anebo se schoulit v rohu.

„I váš otec vedl povstání proti pomazanému králi,“ nechá se slyšet, jako by to nebyla ta nejhorší věc na světě. „A s vaší matkou se oženil proti její vůli. Nadto pozabíjel její příbuzné, mladé muže královské krve. Abyste získala trůn a udržela si ho, musíte občas spáchat příšerné věci.“

Zmůžu se na protest. „Kdepak, nic takového neudělal!“

„Hřích je hřích,“ řekne mi vrah a usne.

Ráno nastává nejlepší den mého života. Podle tradice skotští králové dávají touhle dobou věno svým nevěstám. Jdu za Jakubem do jeho soukromé komnaty, kde podepíše listinu, jejímž prostřednictvím získám rozlehlý les a nějaké hrady, abych byla bohatá jako ostatní královny. Jsem šťastná a dvůr mi štěstí přeje. I na ně se dostane a přiživí se na mé sklizni. James Hamilton, jenž domluvil tento sňatek, se stane hrabětem z Arranu. Tento titul byl pro něho speciálně vytvořen jako odměna za trpělivou práci. Slouží jako projev spřízněnosti s králem. Dámy obdrží dárky. Někteří skotští páni se radují z peněz, jiní z titulů.

Potom se král obrátí ke mně a pousměje se. „Doslechl jsem se, že nemáte v lásce můj vous, Vaše Výsosti. I o tomhle smíte rozhodovat vy. Stává se ze mě ochotný Samson. Z lásky k vám se nechám oholit.“

Překvapil mě. „Opravdu?“ užasnu. „Kdo vám to pověděl? Nikdy jsem si nestěžovala.“

„Anebo byste byla radši, kdybych si ponechal plnovous?“ Pohladí si ryšavý vodopád, jenž mu z brady dosahuje až na břicho.

„Ne! Ne!“ vrtím vehementně hlavou a zase ho tím rozesměju.

Otočí se a kývne na jednoho ze svých společníků. Muž otevře dveře, aby všichni lidé před komnatou věděli, co se uvnitř děje. Přichází sluha s mísou, džbánem, ručníkem a velkými zlatými nůžkami.

Moje dámy se začnou smát a tleskat, ale já upadám do rozpaků. Jsem ráda, když se dveře zase zavřou a prosebníci a návštěvy nevidí, co se odehrává uvnitř. „Nevím, co si počít. Nebylo by lepší poslat pro holiče?“

„Uděláte to vy,“ dobírá si mě. „Nelíbí se vám moje vousy, tak je oholíte. Ledaže byste se bála.“

„Já se nebojím,“ oponuji směle.

„Já si myslím, že ano,“ usmívá se na mě lišácky. „Lady Agnes vám pomůže.“

Podívám se na ni pro případ, že by se něco takového nesmělo, ale pobaveně se hihňá.

„Smí se to?“ zeptám se pochybovačně.

„Když se přišel ostříhat sám Samson, kdo by ho dokázal odmítnout?“ směje se Agnes. „Avšak nechceme vás připravit o sílu, Vaše Veličenstvo. Aby vám svět neublížil.“

„Učinite ze mě muže pohledného jako anglický dvorán. Pokud si Její Výsost skotská princeznička nepřeje mít v posteli krásně zarostlého junáka z Vysočiny, potom jí musíme vyhovět. Beztak jsem na ženský vkus moc divoký. Není třeba ji navrch děsit plnovousem.“

Usedne na stoličku, za límec si zastrčí plátěný ubrousek a podá mi nůžky. Vezmu si je a stříhnu. Do klína mu spadne chomáč rudé plsti. Vyděšeně se zarazím, ale král se řehtá a říká: „Bravo, bravo, královno Markéto! Směle do toho!“ A tak stříhám dál, dokud mu na bradě nezůstane pichlavé strniště. Bujný porost, který se mu předtím plazil po hrudi, se válí na podlaze.

„Teď je řada na vás, lady Agnes. Věřím, že víte, jak muže oholit. Ukažte Její Výsosti, jak se to dělá, a dávejte si pozor, ať mi nepodříznete krk.“

„Neměli bychom poslat pro holiče?“ zeptá se stejně jako já.

Jakub se chechtá. „Jenom mi dopřejte svou urozenou péči,“ vybízí ji a lady Agnes nechá poslat pro horkou vodu, břitvu a to nejjemnější mýdlo. Král se baví svým vyděšeným výrazem.

Po chvíli mi manžel ukazuje svou dohledka oholenou tvář. „Potěšil jsem vás, Vaše Výsosti?“

Dolní část je daleko bělejší než zbytek jeho obličeje, jak ji bujný plnovous chránil před sluncem a větrem, zatímco tváře a čelo má temně opálené s výjimkou rýh hlubokých vrásek. Vypadá zvláštně, ale má výraznou bradu s náznakem dolíčku a plné, smyslné rty.

„Ano,“ přisvědčím, protože stěží můžu říct něco jiného.

Vroucně mě políbí na ústa a Agnes zatleská a samolibě se culí, jako by si chtěla připsat veškeré zásluhy.

„Počkejte, až se předvedu svým poddaným,“ raduje se panovník. „Moji urození pánové okamžitě poznají, že jsem ženat s anglickou princeznou, neboť jsem se stal Angličanem každým coulem.“

NA CESTĚ, SKOTSKO, PODZIM 1503

Když se ochladí a listí začne usychat a měnit barvu, manžel mě vezme na cestu, abych poznala některé kraje, které mi jako královně náleží. Putujeme v naprosté shodě.

Jakub očekává, že se naučím zdejší jazyk. Protestuji proti tomu a on mi oznámí, že lidé na severu mají svoji vlastní řeč, erse, a tu se musím naučit taky. Obyvatelé vzdálených ostrovů zase hovoří jazykem podobným dánštině. Ty je třeba přinutit, aby se podrobili skotské nadvládě. „A co je za těmi ostrovy?“ vyzvídám dychtivě.

„Daleko, daleko od nich je země bělosti,“ odpoví, „kde se čas nedělí na dny a noci, ale dlouhá období tmy a měsíce bílého světla. Není tam nic než led.“

Jakuba velice zajímá, jak věci fungují. S gustem navštěvuje zvonice, aby omrkl mechanismus věžních hodin, anebo zavítá do mlýna, aby se podíval, jak se novým způsobem dopravuje zrna mezi mlýnské kameny. V jedné vesnici mají studnu, z níž čerpají vodu za pomoci větru, a on stráví půl dne s Holanďanem, jenž ji postavil, dokud dokonale nepochopí princip, na němž pumpa pracuje. Některé zájmy s ním sdílím, avšak někdy jeho počínání nechápu. Fascinuje ho, jakým způsobem pracuje lidské tělo – dokonce i špinavá těla rolníků. Vypytlává se lékařů na vzduch, který dýcháme. Zajímá ho, jestli z nás vyjde v nezměněné podobě jako když ho vdechneme, kudy proudí a proč, anebo proč z krku vytryskne krev a z podebrané paže hnis. Čím to asi tak může být? Nestydí se a nic mu nepřijde dostatečně nechutné. Když se ohradím, že nechci vědět, proč jsou žíly na mém zápěstí modré, ale teče z nich červená krev, namítne: „Ale Markéto... Tohle je přece podstata života a dílo Boží. Musíte se snažit ji pochopit.“

Jakmile se přiblížíme ke Stirlingu a proplétáme se křivolakými uličkami městečka přitisknutého k úpatí kopce, varuje mě, že v jedné z věží bydlí alchymista a má ji celou pro sebe. Studuje povahu samoty. Má k dispozici výheň a destilační soupravu, takže se nemám děsit hluku a podivného zápachu, linoucích se z jeho svatyně.

„Ale co tam provádí?“ ptám se znepokojeně. „Co doufáte, že najde?“

„Kdyby se nám dostalo požehnání, mohli bychom objevit pátý prvek,“ odpoví. „Je zde oheň, voda, země a vzduch, a ještě něco dalšího, pravá podstata života. Všechny tyto věci potřebujeme, abychom mohli žít, a my víme, že je máme v sobě. Avšak musí existovat ještě něco, něco neviditelného, co nás činí živými. Kdybych to dokázal najít, mohl bych vyrobit kámen mudrců a měl bych moc nad samotným životem.“

„Alchymisté na celém světě pátrají po tajemství věčného života a po kameni, jenž promění základní hmotu ve zlato,“ poznamenám. „A vy doufáte, že odpověď najdete dřív než někdo jiný?“

„Každým dnem se k ní blížíme,“ ujistí mě. „Dále studuje let ptáků, abychom mohli jednoho dne vzlétnout.“

Z hradu zahřmí salva na uvítanou, neboť strážní zahlédli naše prapory, jak stoupají do příkrého kopce. Padací most klesá a železná brána se naopak s rachotem zvedá. Mohutné kamenné hradby se táhnou do široka a do daleka a obklopují skálu pod sebou. Šplhají stále výš a výš, až splynou s útesem.

„Nejlepší z mých hradů,“ pochvaluje si Jakub. „Jenom hlupák tvrdí, že pevnost nemůže být dobyta, avšak, Markéto, tohle je brož, jež spíná Vysočinu s níže položenými oblastmi. V celé křesťanské říši se jí žádná jiná nevyrovná. Je umístěna tak vysoko, že z věží vidíš všemi směry na míle daleko, a žádný nepřítel se k hradbám nepozorovaně nepřiblíží, natož aby je zdolal. Jsou postavené na pevné skále a nedají se ani poddolovat. Tuhle tvrz bych udržel s dvacítkou mužů proti tisícům. Určitě se o ní zmiň svému otci, až mu budeš psát. Nemá nic tak krásného a bezpečného, jako je tohle.“

„Ale on žádnou pevnost nepotřebuje. U nás díkybohu vládne věčný mír,“ odpovím ze zvyku. A pak se úplně jiným tónem zeptám: „A kdo jsou tihle zač?“

Projedeme širokou hlavní branou. Vítá nás špalír poddaných, kteří uctivě padají na kolena. Najednou se z vysokého schodiště vyřítí tucet nádherně vyšňořených dětí a běží nám v ústrety, jako by nás rády viděly. Uctivě se nám ukloní a hrnou se k Jakubovi, jenž seskočí z koně a sevře je v náručí. Vítá se s jedním po druhém, cosi drmolí v erse, a já nerozumím ani slovu.

Můj podkoní mě zvedne ze sedla a postaví na zem. Přidrží mě, abych neupadla, a já se otočím ke svému choti. „Co jsou zač?“ zeptám se znovu.

Poklekne na mokrou dlažbu, aby mohl políbit nejmenší dítě, a když se zvedne, vezme si od chůvy miminko. Oči mu září láskou. Takového jsem ho nikdy předtím neviděla. Děti kolem něho poskakují a tahají ho za kabátec. Nejstarší chlapec se hrdě postaví králi po bok, jako by mi měl být představen. Jako by očekával, že se s ním ráda seznámím.

Jakub je nadšený, jako by se mu povedlo úžasné překvapení. „Tohle jsou moje ratolesti!“ oznámí a ukáže na šest hlaviček a robě, jež drží na lokti. „Moje drobotina.“ Otočí se k nim. „Malí pánové a dámy, tohle je nová panovnice Skotska, moje žena. Představuji vám královnu Markétu, jež vážila cestu až z daleké Anglie, aby mě poctila svou přízní a stala se mou chotí a vaší laskavou matkou.“

Děti se mi zdvořile ukloní, jak mají nacvičeno. Kývnu jim na pozdrav, ale zdaleka netuším, co mám teď dělat. Copak už byl ženatý a nikdo mi o tom neřekl? Určitě tady, na mém hradě, neschovává svoji tajnou manželku a matku těchto capartů. Co mám dělat? Co by si na mém místě počala Kateřina?

„Mají nějakou matku?“ otáží se.

„Několik,“ odvěti vesele.

Nejstarší chlapec se mi ukloní, ale já si ho nevšímám. Neusměji se na způsobně skloněné hlavičky. Jakub něžně vrátí kojence chůvě. Jedna ze zdejších dam zahlédne můj zaražený výraz, vezme batole za ruku a žene drobotinu k otevřeným dveřím věže.

Král do rozpaků neupadá. „Jedna z matek, Margaret Drummondová, je mrtvá, Bůh žehnej její duši. Má drahá přítelkyně Marion už ke dvoru nepřijede. Janet žije jinde a Isabel také. Nebudou tě obtěžovat, tak se kvůli nim nemusíš trápit. Nebudou ti vnucovat svoje přátelství a nestanou se dvorními dámami.“

Nebudou mě trápit? Čtyři milenky? Čtyři milenky, z nichž jedna je díkybohu mrtvá? Po zbytek života o nich budu přemýšlet a srovnávat se s nimi. Budu se dívat ho půvabných ob-

ličejků roztomilých dívenek a říkat si, jestlipak se vyvedly po svých matkách. A pokaždé, když Jakub opustí dvůr, budu se v duchu ptát, jestli se nevydal za nějakou plodnou ženou ze své sbírky, anebo zda oplakává tu, která navěky odešla.

„Budou to nevlastní sourozenci našeho dítěte, až přijde,“ praví vlídně král. „Nejsou to andílkové? Napadlo mě, že tě potěší, když se s nimi seznámíš.“

„Ne.“ Víc nejsem schopna říct. „Netěší mě to.“

HRAD STIRLING, SKOTSKO, PODZIM 1503

Píšu své urozené babičce, že je můj manžel zapletený v hříchu. Hodiny trávím na kolenou v kapli a hloubám nad tím, co všechno jí mám sdělit, aby byla stejně rozhořčená jako já. Co se týče jeho prokletí, jsem velice opatrná. Nechce se mi zmiňovat o vzpouře a smrti jeho otce. Rebelie je pro nás Tudorovce ožehavé téma, protože jsme sebrali trůn Plantagenetům, právoplatným vládcům, jimž odpřisáhl věrnost každý obyvatel země. Jsem si jistá, že vzpouru proti králi Richardovi zosnovala moje babička poté, co mu složila nezrušitelný slib loajality. Zajisté byla velkou přítelkyní jeho ženy, již při korunovaci nesla vlečku.

Proto se o rebelii radši nezmíním, zato zdůrazním, že můj choť vězí hluboko v hříchu a že jsem nemile zaskočená a nešťastná ze setkání s jeho nemanželskými dětmi. Netuším, co si mám myslet o Alexandrovi, nejstarším chlapci, jenž sedí při večeři vedle otce. Přítomni jsou i ostatní levobočci, seřazení podle věku až po mimino na klíně chůvy, jež tluče do desky stolu vlastní stříbrnou lžící, která má na rukojeti královský emblém! Jakub se chová, jako bych měla být štěstím bez sebe, že je mám všechny u královského stolu, jako by tyhle krásné děti byly naše společná zásluha.